

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**BASKETBOL HAKEMLERİNİN MESLEKİ VE AİLE
YAŞANTILARINDA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN
İNCELENMESİ**

Hakan GEREY

Kocaeli Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin
Beden Eğitimi ve Spor Programı için Öngördüğü
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

KOCAELİ
2021

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**BASKETBOL HAKEMLERİNİN MESLEKİ VE AİLE
YAŞANTILARINDA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN
İNCELENMESİ**

Hakan GEREY

Kocaeli Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin
Beden Eğitimi ve Spor Programı için Öngördüğü
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Danışman: Doç. Dr. Levent ATALI

ETİK KURUL ONAY NO: 2020/11

KOCAELİ

2021

KABUL VE ONAY

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Tez Adı: Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunların incelenmesi

Tez Yazarı: Hakan GEREY

Tez Savunma Tarihi:

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Levent ATALI

Bu çalışma, sınav kurulumuz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Programında BİLİM UZMANLIĞI tezi olarak kabul edilmiştir.

SINAV KURULU ÜYELERİ		
ÜNVANI	ADI SOYADI	İMZA
BAŞKAN (ÜYE)		
ÜYE		
DANIŞMAN(ÜYE)		

Onay

Bu tez Kocaeli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuş ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu kararıyla onaylanmıştır.

.... /.... /20...

Prof. Dr. Sema Aşkın KEÇELİ

KOÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunların incelenmesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunların tespit edilmesidir.

Yöntem: Araştırmada, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunların tespiti noktasında nicel yöntemle başvurulmuştur. Bu kapsamda, anket yöntemi tercih edilmiştir. Ölçek içerisinde basketbol hakemlerinin kişisel bilgilerini ortaya koyan soruların yanında “Futbol Hakemi Sosyal Durum Araştırma Ölçeği” yer almaktadır. Online olacak şekilde hakemlere ulaştırılan anket sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada demografik özelliklere göre karşılaştırmaların yapılmasında iki grup arasında karşılaştırmalar Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grup arasındaki karşılaştırmalar ise Kruskal-Wallis H testi ile test edilmiş, farklılığın olduğu durumda hangi gruplar arasında fark olduğunun tespiti için Post Hoc (Tukey) testi uygulanmıştır.

Bulgular: Basketbol hakemlerinin cinsiyet, yaş, klasman hakemlik yapma süresi, hakemlik dışında çalışma durumu ve gelir düzeyleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı buna karşın meslek ve mesleği seçme değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarındaki sorunları ortaya koyan ifadelerle yüksek düzeyde katılım sağladıkları gözlenmiştir. Bu sonuç, hakemlerin mesleki ve aile yaşantılarında pek fazla sorun yaşamadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, hakemlik, meslek, aile yaşantıları.

ABSTRACT

The Analysis of the Problems Encountered by Basketball Referees in Their Professional and Family Life

Objective: The aim of this study is to determine the problems faced by basketball referees in their professional and family life

Methods: In the study, quantitative method was used to determine the problems encountered by basketball referees in their professional and family life. In this context, the survey method was preferred. In the questionnaire, besides the questions revealing the personal information of basketball referees, the "Football Referee Social Status Research Scale" is included. The SPSS 26 package program was used to analyze the data obtained as a result of the questionnaire delivered to the referees online. Comparisons between two groups were tested with the Mann-Whitney U test, and the comparisons between more than two groups were tested with the Kruskal-Wallis H test in making comparisons according to demographic characteristics in the study, and the Post Hoc (Tukey) test was used to determine which groups differ in case of difference.

Results: It was determined that there was no significant difference between basketball referees' gender, age, class refereeing time, working status other than refereeing and income levels and problems they encountered in their professional and family life, but there was a significant difference according to the variables of choosing profession and profession.

Conclusion: It was observed that the basketball referees had a high level of participation in the statements revealing the problems in their professional and family lives. This result shows that the basketball referees do not have many difficulties in their professional and family lives.

Keywords: Basketball, refereeing, profession, family life.

TEŐEKKÖR

Tezimin konusunun belirlenmesinden tezin bitimine kadar desteğini esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Levent ATALI'a sonsuz teőekkÖrlerimi sunarım.

Bu Tez alıőmamda destek olan Basketbol Federasyonu Merkez Hakem Kurulu Başkanı Recep ANKARALI'ya sonsuz teőekkÖrlerimi sunarım.

HAKAN GEREY

ORJİNALLİK BİLDİRİMİ

Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bilim Uzmanlığı tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi” başlıklı tezimde başka kaynaklardan yararlanılarak kullanılan yazı, bilgi, şekil, tablo ve diğer malzemeler kaynakları gösterilerek verilmiştir. Tezimde yer alan deneysel çalışmalar/araştırmalar bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yapılmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususlar bir intihal programı (Turnitin vb.) kullanılarak test edilmiş olup, doğruluğunu beyan ederim.

..... / / 20....

Hakan GEREY

İmza

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ORJİNALLİK BİLDİRİMİ	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	x
TABLOLAR.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Spor.....	2
1.2. Hakem.....	3
1.3. Basketbol Hakemliği	4
1.3.1. C Klasman Basketbol Hakemliği	4
1.3.2. B Klasman Hakemleri	4
1.3.3. A Klasman Basketbol Hakemliği	5
1.3.4. FIBA Basketbol Hakemliği	5
1.4. Basketbol Hakemlerinin Müsabakadaki Rollerini.....	5
1.5. Basketbol Hakemlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler.....	6
1.6. Basketbol Hakemlerinin Karşılaştığı Sorunlar	7
1.7. İlgili Araştırmalar	9
2. AMAÇ.....	12
3. YÖNTEM	14
3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Araştırmanın Varsayımları	14
3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	14
3.4. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	14
3.5. Veri Toplama Araçları.....	14
3.6. Verilerin Çözümlemesi.....	16

4. BULGULAR	17
4.1. Basketbol Hakemlerini Tanımlayıcı Bulgular.....	17
4.2. Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaşmış Oldukları Sorunlara İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	23
4.3. Hipotezlere Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	28
5. TARTIŞMA.....	46
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	52
KAYNAKLAR.....	56
ÖZGEÇMİŞ	64
EKLER	65
EK 1: Etik Kurul Onayı.....	65
EK 2: Görüşme Formu	65
EK 3: Ölçek izni	68

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

sd: Serbestlik Derecesi

N: Kişi Sayısı

p: Anlamlılık Düzeyi

%: Yüzde

TDK: Türk Dil Kurumu

TABLolar

Tablo 4.4. Basketbol Hakemlerinin Klasmanlarına Göre Dağılımları	18
Tablo 4. 5. Basketbol Hakemlerinin Kaç Yıldır Basketbol Hakemliği Yaptıklarına Göre Dağılımları	18
Tablo 4. 8. Basketbol Hakemlerinin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımları	20
Tablo 4. 9. Basketbol Hakemlerinin Hakemliği Seçme Nedenlerine Göre Dağılımları	20
Tablo 4. 10. Yaşa Göre Mesleği Seçme Nedeni Dağılımları	21
Tablo 4. 11. Cinsiyete Göre Mesleği Seçme Nedeni Dağılımları	21
Tablo 4. 17. Basketbol Hakemlerinin Hakemlik Mesleğine Odaklanabilme Durumuna İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar	27
Tablo 4. 18. Ölçeklerde Yer Alan Boyutların Tanımlayıcı Bulguları	27
Tablo 4. 9. Yaşa Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	28
Tablo 4. 21. Öğrenim Düzeyine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	29
Tablo 4. 22. Öğrenim Düzeyine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları	31
Tablo 4. 23. Cinsiyete Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	31
Tablo 4. 24. Klasmana Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	33
Tablo 4. 25. Basketbol Hakemliği Yapma Süresine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	34
Tablo 4. 26. Basketbol Hakemliği Yapma Süresine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları	36
Tablo 4. 27. Hakemlik Dışında Çalışma Durumuna Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	36
Tablo 4. 28. Mesleğe Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	37
Tablo 4. 29. Mesleğe Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları	40
Tablo 4. 30. Aylık Gelir Düzeyine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	41
Tablo 4. 31. Aylık Gelir Düzeyine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları	43
Tablo 4. 32. Hakemliği Seçme Nedenine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunların Karşılaştırılması	43
Tablo 4. 33. Hakemliği Seçme Nedenine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları	45

1.GİRİŞ

Herhangi bir spor dalının farklı toplumlarda yapılıyor olması, sporun evrensel bir niteliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Sehmy, 2002). Galip gelme ve üstün olma duygusunun tüm spor dallarında hakim olduğu göz önüne alınırsa, sporun sağlıklı bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir (Bayraktar ve Tozoğlu, 2015).

Bir müsabakanın adil bir şekilde kuralları çerçevesinde, kavgasız ve olaysız bir şekilde yürütülmesinde hakemin önemli bir rolü vardır (Orta, 2000). Hakem, belirli bir sorunun çözümü noktasında, ilgili taraflarca veya yetkili bir merci tarafından atanmış kişidir (Hacıcaferoğlu, 2013). Daha geniş bir açıklamayla, hakem, belirli kurum veya resmi makamlarca görevlendirilen kişi olup temel amacı oynanan sporun adil bir şekilde yönetilmesi noktasında spor dalına özgü kuralları doğru ve yerinde uygulayan kişidir (Doğu ve Doğan, 2017; Bayraktar ve Kuru, 2007).

İzlenen bir maçın uygun olarak doğrultusunda sonlandırılmasında hakemin ortaya koyduğu performansın istenilen düzeyde olması için hakemlerin fiziksel talepleri karşılanması gerekmektedir. Bu talepler, son yıllarda spor dallarının (futbol ve basketbol gibi) popülerliğinin artmasına bağlı olarak artış göstermektedir. Hakemlerinin maç esnasında fiziksel ve psikolojik yükün altında olduğu bilinse de, onların oyun esnasında hızlı karar verebilmesi ayrı bir öneme sahiptir. Nitekim, müsabaka sürecinde verilecek kararlarda tek yetkili kişi hakemdir (Tavşancıl, 2002; TFFHGD, 2006 Erişim Tarihi: 20.11.2020).

Hakem performansının yükseltilmesi, oyunun adil bir şekilde yönetilmesinde oldukça önemlidir (Baştuğ vd., 2016). Hakemin sporcularla birlikte sergilediği davranışlarda beklenen performansın düşük çıkması, buna neden olan faktörlerin tespit edilmesini gerekli kılmaktadır. Genel anlamda, hakemlerin performanslarının düşmesinde etkili olan etmenler arasında seyirci, antrenör, idareci ve federasyon baskısının olduğu dile getirilmektedir. Bununla beraber, sosyal bir varlık olarak hakemlerin sosyal ve aile yaşantısında karşılaştığı sorunlar performans düşüklüğüne neden olmaktadır (Apaydın, 2008).

Aile, basketbol hakemlerinin mesleklerini yerine getirirken karşılaştıkları sorunların etkisini gösterdiği alanlardan biridir. Hakemlerin meslekleri gereği, farklı il veya ülkelere görevlendirilmesi, oyun süresinin uzunluğu, üst müsabakalara gitme durumunda aile üyelerine yeterli zamanı ayıramadığı bilinmektedir. Bu durum, toplumun en küçük birimi olarak aile üleriyle sorunların yaşanmasına neden olmaktadır (Apaydın, 2008; (Albayrak ve ark., 2012).

Basketbol hakemlerinin yalnızca müsabaka esnasında değil müsabaka öncesinde de seyirci, oyuncu ve kulüp baskısına maruz kaldıkları düşünülürse, hakemlerin tüm bu olumsuzluklara rağmen görevini güçlü bir karakter ve başarılı bir performans sergileyerek yerine getirmeleri beklenir (Karaçam ve Pulur 2017). Buradan yola çıkarak, basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunların neler olduğunun bilinmesi oldukça önemlidir. Hiç şüphesiz, basketbol hakemlerinde sergilenen performansın düşmesine neden olan etmenlerin bilinmesi, hakem eğitim süreçlerinin planlanması ve hakemlerin performans düzeylerinin yükseltilmesinde yarar sağlayacaktır (Karaçam ve Pulur 2017).

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, bu çalışmada, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunların neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, bu amaçla öncelik sporun tanımlaması yapılmış, sonrasında ise hakem ve basketbol hakemlerinin klasmanlarına yönelik bilgilere yer verilmiştir. Çalışmada, ayrıca basketbol hakemlerinin karşılaştığı sorunların neler olduğu ortaya konmuştur. Bunun yanında, çalışmada ele alınan konu bağlamında, alanyazında yer alan çalışmalarla ilgili sonuçlar aktarılmıştır.

1.1. Spor

Spor, bedensel veya zihinsel gelişimi sağlamak üzeri, kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen ve kendi içerisinde birtakım kuralları bulunan hareketler bütünüdür (TDK, 2020). Bir diğer tanımla, spor belirli kurallar silsilesi içerisinde kişinin bedensel ve zihinsel gelişimine katkı sağlayan eğlenceli faaliyetlerdir (Aktaş, 2003). Fişek (1983, 29) sporun kişi-toplum uyumunun sağlanmasında ve bireyin kişilik oluşumu ve gelişiminde önemli bir işleve sahip olduğunu ifade etmiştir.

Spor çok yönlü ve çeşitlilik gösteren bir olgudur. Lenk (1983) spor dalları arasındaki farklılıkları ortaya koymak amacıyla performans sporu, gösteri sporu, rekreatif spor, sağlıklı yaşam, engelliler sporu ve resmi/gayri resmi sporlar olarak sınıflandırmıştır. Wittgenstein (1967) ise spora sosyolojik ve psikolojik açıdan yaklaşarak, spora olumlu ve olumsuz anlamlar yüklemiştir. Bu tür sınıflandırmalar her ne kadar sporun anlaşılabilirliğinde kolaylık sağlasa da, spor dalları arasında kimi zaman çatışmayı da beraberinde getirmiştir.

1.2. Hakem

Günümüzde hemen hemen her ortamda, üzerinde sıklıkla konuşulan konulardan biri spordur. Bu tür ortamlarda sporun sosyal bir ihtiyaç olduğu dile getirilir (Keysan, 1998). Bugün pek çok kişinin spor müsabakaları için ilden ile gittiği, imkanın olmadığı durumda ise ekran başından ayrılamadığı bilinmektedir. Bu denli hareketliliğin olduğu spor dallarında müsabakanın adil bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir (Syer ve Connolly, 1998). Bunu sağlayan en önemli kişilerden biri ise hakemdir.

Genel anlamda hakem, anlaşmazlık karşısında olayın hakemlik yoluyla çözümlenmesinde ilgili taraflarca seçilmiş veya yetkili bir merci tarafından atanmış kişidir (Durna, 1997, s. 108). Bir diğer tanımla hakem, kendisine verilen yetki çerçevesinde oyunun kuralları içerisinde oynanmasını sağlayan, bunun sağlanmadığı durumda ise gerekli cezayı vermekle görevlendirilen kişidir (Şahin ve ark., 2016). Spor alanında düşünüldüğünde ise hakem, spor müsabakalarını düzenleyen kuruluşlar tarafından seçilen ve müsabakanın kuralları içerisinde oynanmasını sağlayarak, maçın sonucunun ne olduğunu ve diğer durumları (ceza gibi) belirleyen kişidir (Yetim ve Cengiz, 2010, s. 43). (19). Bir başka açıdan hakem, oyuncu ve takım arasında ayrımcılık yapmadan karar veren özel seçilmiş kişidir (Schwinte, 1990). Hakemler, müsabakada yer alan takımların yanında futbolcular ile seyirciler arasında köpü vazifesi görür (Kürkçü ve Uluşar, 2016).

Hakemle ilgili yapılan tanımlamalar göz önüne alındığında, hakemin belli başlı özelliklere sahip olduğu ifade edilebilir. Bunlar şu şekildedir (Kayışoğlu ve ark., 2010):

- Spor dalına özgü kuralları bilmesi,
- Beden dilini etkin bir şekilde kullanabilmesi,
- Etkin İletişim becerisine sahip olması,
- Yönetim ve organizasyon becerisine sahip olması ve

- Kriz yönetebilmesi.

Tüm bu sıralanan özelliklere sahip olunması için hakemlerin kişisel gelişimlerini sağlaması gerekmektedir (Kargün, 2011).

1.3. Basketbol Hakemliği

Basketbol hakemleri, oyuncu ve kulüp baskısını dikkate almadan müsabakayı kuralına uygun bir şekilde başarılı olarak yönetmek zorundadır. Olumsuz koşullar ve baskı altında olan hakemlere düşen görev, oyuncuların davranışlarını iyi analiz ederek onlarla doğru iletişim kurmak, hızlı kararlar almak ve ortaya çıkan sorunları üstün performans göstererek çözebilmektir (Karaçam ve Pular, 2016; Tuero ve ark.,2002). Bunun sağlanmadığı takdirde, basketbol hakemlerinde stress ve tükenmişlik yaşanması kaçınılmaz olacaktır (Ekmekçi, 2008; Ekmekçi, 2016; Guillén ve Feltz, 2011).

1.3.1.C Klasman Basketbol Hakemliği

Hakem olma kriterlerine sahip il hakemleri arasından seçilen C klasman hakemleri, ülkemizde Türkiye Bayanlar 2. Ligi ve Bölgesel liglerde görev yaparlar. C klasman hakemleri, il hakemlerinin uygun niteliklere sahip hakemleri İl Temsilciliği vasıtasıyla Merkez Hakem Kurulu Genel Sekreteriği'ne iletmesinin ardından eğitimler aracılığıyla yeterli performansa sahip olanların tespit edilmesiyle belirlenir. Bu süreçte uygun görülen hakemler C Klasman Hakem Seminerine davet edilir ve seminer sonrasında yapılan sınavda başarılı olanlar C Klasman Hakemi olarak seçilir (TBF, 2009).

1.3.2.B Klasman Hakemleri

Basketbol Federasyonunun önceden belirlediği tarih ve yerde, gerekli koşullara sahip C Klasman hakemleri arasından seçilirler. Bu kişiler, Merkez Hakem Kurulu'nun yapacağı seminere davet edilmesinin akabinde yapılan sınavda başarılı olmaları durumunda hakem olarak görevlendirilir. B Klasmanı Hakemler, "Bayanlar 1. Ligi, 2. Lig, Bölgesel Lig

müsabakaları, Yurtiçi Faaliyetleri müsabakaları ve Kurum Faaliyetleri müsabakalarında” görev yapmaktadır (TBF, 2009).

1.3.3.A Klasman Basketbol Hakemliği

A Klasman Hakemleri, Basketbol Federasyonunun önceden belirlediği tarih ve yerde gerekli koşullara sahip B Klasman Hakemleri arasından seçilirler. Bu kişiler öncelikle Merkez Hakem Kurulu tarafından organize edilen seminere çağrılırlar, burada verilen eğitim sonrasında yapılan sınavda başarılı olanlar A Klasman Hakemi olarak görevlendirilirler A Klasmanı Hakemler, her düzeydeki müsabakalarda görev yaparlar (TBF, 2009).

1.3.4.FIBA Basketbol Hakemliği

Diğer klasman hakemlerinden farklı olarak, Uluslararası Basketbol Federasyonu’nun belirlediği tarih ve yerde yaptığı sınavda başarılı olanlardır. FIBA Hakem ünvanına sahip hakemler, FIBA tarafından düzenlenen tüm uluslararası müsabakalarda görev yapabilmektedir (TBF, 2009).

1.4. Basketbol Hakemlerinin Müsabakadaki Rollerini

Hakemler, müsabakalarda en önemli kişidir. Bu durum, onların sorumluluklarını arttırmasının yanında stress yaşamalarına da neden olmaktadır (Ergun, 1998). Bu bağlamda, hakemlerin yaşadığı stresi kontrol altında tutması önem teşkil etmektedir. Belirli bir müsabakayı yöneten hakemin o müsabaka dalıyla ilgili bilgiye sahip olması gerekmektedir. Hakemin müsabakayı bilmesi, kuralları bilmekle sağlanır. Kuralları bilmeyen hakem, müsabakayı adil bir şekilde yönetemeyecektir (Collina, 2004).

Hakemlerin, müsabakalardaki bedensel ve fiziksel nitelikleri yüksek olan oyuncuları tanıması gerekmektedir. Hakemin bu denli özelliklere sahip oyuncular üzerinde otoritesini göstermesi gerekmektedir. Bu nedenle, hakemlerin fiziksel ve psikolojik açıdan kendinde tutması oldukça önemlidir (Ergun, 1998).

Hakemler, müsabaka esnasında sahip olduğu fizik kondisyonu ve fizyolojik kapasitesi ile maçın her anını kaçırmamalı, doğru yerde olarak müsabakanın her anına hakim olmalıdır (Collina, 2004).

Hakemler, müsabakanın uluslararası kurallara göre ve centilmence bir şekilde oynanmasını sağlar. Bu amaçla da, müsabakanın gerçekleşmesinde takım ve oyuncular açısından herhangi bir eksikliğin olup olmadığını kontrol eder. Nihayetinde oyunun tarafsız bir şekilde oynanmasını sağlar. Müsabaka esnasında kural dışı hareket edenleri de tarafsızca cezalandırır (Sülün, 2013).

1.5. Basketbol Hakemlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler

Basketbol müsabakalarının etkin bir şekilde yürütülmesinde görevli olan hakemlerin bireysel ve fiziksel bir takım özelliklere sahip olması gerekir. Hakemlerin sahip olması gereken bireysel özellikler şu şekilde sıralanabilir (Epak, 1997):

- Diğer hakemlerle birlikte koordineli bir şekilde çalışabilme,
- Liderlik vasıflarına sahip olmalı,
- Dış etkenlerin tesirinden kalmamalı, ancak yapıcı eleştirileri dikkate almalı,
- Soğukkanlı, sabırlı bir kişilik mizacına sahip olmalı,
- Pratik zekaya sahip olmalı, karşılaştığı sorunlara farklı çözümler getirebilmeli,
- Davranışlarıyla örnek bir insan olmalı,
- Kişiler arası ilişki düzeyi yüksek olmalı ve son olarak bulunduğu ortama uygun bir şekilde hareket edebilmelidir.

Yukarıda ifade edilen özelliklerin yanında basketbol hakemlerinin sahip olması gereken fiziksel özellikleri ise şu şekilde sıralanabilir (Epak, 1997):

- Psikolojik sağlamlılık düzeyi yüksek olmalı,
- Vücut sağlığını geliştirmiş olmalı,
- Kondisyonu korumak için düzenli fiziksel aktivitelerde bulunmalı,
- Kötü alışkanlıklardan (sigara, alkol gibi) uzak durmalıdır.

Her ne kadar, hakemlerin bireysel ve fiziksel birtakım özelliklere sahip olması gerektiği ifade edilse de konunun psikolojik yönü asla unutulmamalıdır. İyi bir hakem,

yüksek motivasyon sahibi olmalıdır. Bunun nedeni, hakemin yüksek motivasyonla müsabakanın niteliğini daha da geliştirmesidir. Motivasyonu yüksek olmayan hakemler, müsabakanın takibi noktasında zorluk yaşayacaktır (Sülün, 2013).

Kaygı kontrolü, hakemlerde sınırlı olma ve hatalı kararların alınmasında önemli bir etkidir. Bu nedenle, hakemlerin kaygı kontrolünü yapması gerekmektedir. Bunun yanında, çok çeşitli uyarıcıların yer aldığı müsabakalarda, hakemlerin dikkatlerini toplaması, alacağı yanlış kararların önüne geçmesini sağlayacaktır (Cel, 1994).

1.6. Basketbol Hakemlerinin Karşılaştığı Sorunlar

Müsabakanın belirli kurallar dahilinde gerçekleşmesini sağlamakla görevli olan hakemlerin, oyun esnasında objektif kararlar vermesi önemli olmakla birlikte bu kararların kesin ve hızlı bir şekilde alınması kimi zaman daha önemli bir vaziyet almaktadır (Önür ve ark., 2015). Bu nedenle, hakemlerin fiziksel kapasitelerini arttırmasının yanında sosyal, duygusal ve duyuşsal kapasitelerini iyileştirilmesi gerekmektedir (Özdayı ve Uğurlu, 2015). Bununla beraber, hakemlerin müsabaka esnasında fiziksel ve psikolojik yükün altında olmasından ötürü doğru ve verimli kararlar alabilmesinin sağlanması gerekmektedir (Albayrak ve ark., 2012).

Tekin ve arkadaşları (2005) yaptıkları çalışmada hakemlerin aldığı kararların mutlak olması ve saha içerisinde hakemlerin tek yetkili olması, oynanan oyunların tartışılmasını ve kimi durumlarda alınan sonuçların hakemlerin özel hayatıyla ilişkili olabildiği dile getirilmiştir. Buna göre, çeşitli nedenlerden ötürü yoğun stres altında olan hakemlerin müsabaka esnasında yanlış kararlar verebildiği, bunun da maçın seyrini değiştirdiği (kimi durumlarda maç sonucu değişebilmektedir), kulübün maddi kayıp yaşamasına neden olduğu ve taraftarların da psikolojik huzursuzluk yaşadığı bilinmektedir. Bu nedenle, hakemlerin, mesleklerini icra ederken sorun yaşamasına neden olan etkenlerin ortaya konması önem teşkil etmektedir (Koca ve Yıldız, 2018).

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar her ne kadar birinden farklılık gösterse de genel anlamda hakemlerin sorumluluklarını yerine getirememesi, oyunun adil bir şekilde yürütülmesini sağlayamama, bundan ötürü de mesai

arkadaşlarının gözünde olumsuz değerlendirilme yer almaktadır (Can ve ark., 2010). Bunun yanında, müsabaka sonrası ortaya çıkan olumlu veya olumsuz sonucun sorumlusu olarak hakemlerin görülmesi, hakemlerin psikolojik ve zihinsel açıdan sorun yaşamalarını beraberinde getirmektedir (Erdem, 2005).

Hakemlerin mesleki veya ailevi sorun yaşamalarında etkili olan faktörlerden bir diğeri, hakemlik yapma süresidir. Buna göre, hakemlik yapma süresinin yüksek olduğu kişilerde tükenmişlik ve yıpranma düzeyinin yüksek olmasından ötürü ailevi ve mesleki sorun yaşanma düzeyinin de yüksek olduğu dile getirilmiştir (Küçükbiş ve ark., 2019). Düzensiz çalışma saatlerinin ve yoğun tempunun getirdiği yıpratıcılık, hakemlerin aile ilişkilerini zedelemekte ve iş-aile çatışmasını beraberinde getirmektedir (Uğurlu, 2017).

Basketbol hakemlerinin karşılaştığı bir diğer sorun, sözden çok eylem ve davranışlarla yansıtılan şiddettir. Sosyal anlamda var olan bir olgu olan şiddet, sporda özellikle taraftarların savunduğu görüşlere inandırma ve uzlaşmadan ziyade, kaba ve kuvvetin yansımaları olarak kendini gösterir (Türkmen, 1998). Basketbol müsabakalarında, tribünde yer alan taraftarların hakemin aldığı kararlara karşı hoşgörüsüz olması sonucunda başvurduğu şiddet, rakip oyuncular üzerinde de psikolojik baskı yaratmaktadır. Bunun önüne geçmek için, basketbol hakemlerinin hakemlikle ilgili bilgiye sahip olması ve bu alandaki gelişmeleri takip etmesi gerekmektedir (Talimciler, 1998; Keten, 1993).

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte, kişiler arası iletişimin kolaylaştığı, eğitim imkanlarının arttığı ve satın alma olanaklarının çeşitlilik kazandığı bilinmektedir. Bununla birlikte özellikle sanal alemin amacının dışında kullanılmasıyla siber mağduriyetlerin yaşandığı da görülmektedir. Akarsu (2016) Türkiye’de basketbol klasman hakemlerinin siber mağduriyetleri ve farkındalıklarını incelediği çalışmasında, spor müsabakalarının kurallarına uygun bir şekilde tarafsız olarak yürütülmesinde önemli bir misyona sahip olan basketbol hakemlerinin, günümüzdeki teknolojik gelişime bağlı olarak sanal alemin içerisinde yer aldığı, bu ortamda eleştiri sınırlarını aşan düzeyde yapılan yorumların hakemlerin sergileyeceği performans üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu kaydedilmiştir.

1.7. İlgili Araştırmalar

Tekin ve arkadaşlarının (2005) yaptıkları çalışmada klasman ve bölge futbol hakemlerinin sosyo-ekonomik durumları yaşadığı sorunlar ortaya konmuştur. Edirne bölgesi klasman ve bölge futbol hakemi 35 kişinin dahil edildiği çalışmada, anket yöntemine başvurulmuştur. Anket sonucunda, hakemlerinin büyük çoğunluğunun hakemlik yaptığı branşta daha önceden sportif faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında, hakemlerin karşılaştığı sorunlar olarak görev yapılan yerlerde uygun şartların olmadığı ve maç ücretlerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Ekmekçi'nin (2008) yaptığı çalışmada, basketbol hakemleri (106 hakem) özelinde, stress kaynakları ve bunlarla başa çıkma yöntemlerinin neler olduğu tespit edilmiş, aynı zamanda stress yönleyici yönetsel uygulamalar geliştirilmiştir. Karma desenin (nitel ve nicel yöntem) kullanıldığı çalışmaya, 2006–2007 sezonunda Türkiye Basketbol Federasyon'una bağlı A ve B klasman hakemleri dahil edilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlarda, stress kaynakları alt boyutlarında ortalama değerin en yüksek “performansla ilgili stress kaynakları” alt boyutunda, en düşük ise “diğerlerinin varlığına yönelik stress kaynakları” olduğu tespit edilmiştir.

Sayiner ve arkadaşlarının (2009) yaptıkları çalışmada, basketbol hakemleri (n=90) üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, stress kaynakları ve başa çıkma yöntemleri incelenmiştir. 2008 – 2009 sezonunda Türkiye basketbol federasyonuna bağlı A ve B klasmanında yer alan basketbol hakemlerinde en önemli stress kaynağının “partnerlerle problem yaşamak” olduğu, en önemsiz stress kaynağının ise “başka birinin sakatlığı” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hakemlerin stress kaynaklarıyla baş etmede en sık kullandıkları yöntemin “pozitif bilişsel yaklaşım” olduğu tespit edilmiştir.

Albayrak ve arkadaşları (2012) yaptıkları çalışmada, 2009-2010 futbol sezonunda Türkiye Futbol Federasyonunun 1, 3, 6 ve 9. bölge illerinde görev yapan futbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Çalışmada söz konusu illerde aktif olarak görev yapan 189 futbol hakemi üzerinde anket uygulanmıştır. Hakemlerin karşılaştıkları sorunları ortaya koyan ölçek ifadelerine (33 ifade) verilen cevaplarda, hakemlerin iş ve aile yaşantısını sorun yaşamadan yerine

getirdiği, hakemliğin iş yaşantısına olumlu bir etkisinin olduğu ortaya konmuştur. Çalışmada ayrıca, hakem antrenmanlarının bireysel olarak yapılabilirliğinin aile ve iş hayatına olumlu katkısının sağlayacağı ifade edilmiştir.

Antrenörlerde işkoliklik ve iş-aile atışması ilişkisini inceleyen Uğurlu (2017) yaptığı çalışmayla, antrenörlerde işkolikliğin nedenleri ve bunun iş-aile çatışmasına olan etkisini açıklamıştır. Bunun yanında, çalışmada işkoliklik ve iş-aile atışması düzeyinin demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığı ortaya konmuştur. Betimsel bir tarama modelinin tercih edildiği çalışmada 394 gönüllü katılımcı üzerinde uygulanan anketler sonucunda elde edilen veriler çeşitli istatistiki yöntemlerle test edilmiştir. Çalışmada uygulanan test sonucunda, antrenörlerin işkoliklik düzeyinin yüksek olduğu, iş-aile çatışma düzeyinin ise orta olduğu tespit edilmiştir. İşkoliklik ile iş-aile atışması arasında doğrusal bir ilişkinin görüldüğü çalışmada, ailesiyle sorun yaşayan antrenörlerin işkoliklik ve iş-aile çatışma düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Medeni duruma göre yapılan analiz sonucunda ise evlilerin işkoliklik ve iş-aile çatışma düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Adıgüzel'in (2018) alışmasında basketbol hakemlerinde fiziksel öz sayđı ile öz yeterlilik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmada bu doğrultuda, Ankara ilinde aktif olarak basketbol hakemliği yapan toplam 115 hakem üzerinde anket uygulanmıştır. Çalışmada, fiziksel öz sayđı içerisinde yer alan atıf, hakemlerin özyeterlilikleri (alt boyutlar dahil) ile yaş ve hakemlik yapma süresi arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu kaydedilmiştir. Bunun yanında basketbol hakemlerinin özyeterlilikleri ile fiziksel öz sayđı arasında doğrusal yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Güllü ve Yıldız'ın (2019) futbol hakemlerinin performans düzeyleri üzerinde stress kaynaklarının herhangi bir etkiye sahip olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada, İstanbul ilinde görev yapan 155 futbol hakemi üzerinde uygulanan anket sonucunda, hakemlerinin stress düzeylerinin orta olduğu ve bunun hakemlerin performans düzeyleri üzerinde negatf yönde bir etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Küçükbiş ve arkadaşları (2019) güreş hakemleri üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, aile ve meslek hayatında karşılaşılan problemleri incelemiştir. 2018-2019 sezonunda ulusal ve uluslararası düzeyde aktif bir şekilde görev yapan 148 güreş hakeminin dahil olduğu çalışmada, hakemlerin mesleki ve ailevi sorunların tespiti noktasında “Hakemler İçin Sosyal Durum Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmada güreş hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaşılan sorunlara yönelik görüşlere ait ortalama değerin genel anlamda 2,65 olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, medeni duruma göre “aileden kaynaklı, çalışma ortamından kaynaklı, mesleğe olumsuz yansımalarıyla ilgili sorunların” anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiş iken mesleğe olumlu yansıma ve hakemlerin mesleklerine odaklanabilmesine yönelik görüşlerde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Küçükyılmaz'ın (2019) yaptığı çalışmada, ülkemizde futbol liglerinde görev yapan klasman ve amatör hakemlerinin sürekli kaygı durumları incelenmiştir. Balıkesir ili örneğinde gerçekleşen çalışmaya, Toplam 132 hakem (futbol branşına ait aday hakem, il hakemi, bölgesel yardımcı hakem ve bölgesel hakemler) dahil edilmiştir. Araştırmada, futbol hakemlerinin yaş, eğitim düzeyi, mesleki deneyim, klasman ile kaygı durumunun karşılaştırılması yapılmıştır. Araştırmada yaşa göre, genç ve daha yaşlı hakemler arasında yorgunluk ve endişe düzeyinin farklılaştığı, klasmana göre üst klasmanlarda alt klasmanlara kıyasla sorumluluğun verdiği yükün daha yüksek olduğu sonucunda ulaşılmıştır.

Aksoy'un (2019) yaptığı çalışmada, Aydın ili örneğinde farklı klasmanlarda yer alan futbol hakemlerinin iletişim becerileri ile özgüven düzeyleri çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Betimsel tarama modelinin tercih edildiği çalışmaya 206 futbol hakemi katılım göstermiştir. Çalışmada, uygulanan anket sonucunda, yaşı büyük olanlar, eğitim düzeyi yüksek olanlar, hakemlik yapma süresi uzun olanlar, gelir düzeyi yüksek olanlar, üst klasmanlarda yer alanlar, meslek sahibi olanlar ve evli olanların iletişim becerileri ve özgüven düzeylerinin yüksek olduğu sonucunda ulaşılmıştır. Bunun yanında, iletişim becerileri ile özgüven düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucunda ulaşılmıştır.

Akgül'ün (2020) basketbol klasman hakemleri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, hakemlerin iletişim becerilerinin problem çözme süreçleri üzerinde herhangi bir etkiye sahip olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmaya, 2019-2020 sezonunda aktif bir şekilde görev yapan toplam 186 klasman hakemi katılım sağlamıştır. Anket yönteminin kullanıldığı çalışmada, hakemlerin demografik özellikleri ile iletişim becerileri ve problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında, klasman hakemlerinin iletişim becerileri ile problem çözme (alt boyutlar dahil) arasında doğrusal bir ilişki olduğu kaydedilmiştir.

2.AMAÇ

Basketbol hakemlerinin mesleklerini yerine getirirken karşılaştıkları sorunların hakemlik görevlerinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı, basketbol hakemliğinin hakemlerin mesleklerini hangi yönde etkilediği (olumlu veya olumsuz), basketbol hakemlerinin mesleklerini icra etmelerinden dolayı ailelerinde sorun yaşayıp yaşamadıklarının tespiti açısından bu çalışmanın önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu nedenle, araştırmanın amacı basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştığı sorunların tespit edilmesi olarak belirlenmiştir.

Çalışma içerisinde amaçlanan araştırmaya ait hipotezler şu şekildedir:

- H1. Araştırmada belirlenen amaç doğrultusunda aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:
- H2. Basketbol hakemlerinin yaşları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H3. Basketbol hakemlerinin eğitim düzeyleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H.4 Basketbol hakemlerinin cinsiyetleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H5. Basketbol hakemlerinin klasmanları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H7. Basketbol hakemlerinin hakemlik yapma süreleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H8. Basketbol hakemlerinin hakemlik dışında çalışma durumları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H9. Basketbol hakemlerinin meslekleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H10 Basketbol hakemlerinin gelir düzeyleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H11. Basketbol hakemlerinin hakemliği seçme nedenleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3.YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama modeline başvurulmuştur. Araştırmada, tarama modeli çerçevesinde betimsel (tanımlayıcı) bir model tercih edilmiştir. Bu modelle, araştırmada ele alınan konu kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmıştır (Karasar, 2005).

3.2. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu ve Futbol Hakemi Sosyal Durum Araştırma Ölçeğinin belirlenen amacı karşılayacak düzeyde olduğu varsayılmıştır. Araştırmada, basketbol hakemlerinin anket formunda yer alan sorulara içten bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada, ulaşılması gereken kişi sayısının belirlenmesinde kolayda örnekleme yönteminin tercih edilmesi, sınırlılığı oluşturmaktadır. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı, ölçüm aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Futbol Hakemi Sosyal Durum Araştırma Ölçeğinin kullanılmasıdır. Son olarak, araştırma verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemlerle sınırlıdır.

3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye Basketbol Federasyonuna bağlı 319 ulusal basketbol hakemi oluşturmaktadır. Örneklem ise, basketbol hakemleri arasından kolayda örnekleme yönteminin tercih edilerek 138 seçilen kişiden oluşmaktadır.

3.5. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunların çözümü noktasında kişisel bilgi formu ile ölçek kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda, basketbol hakemlerinin kişisel bilgilerini ortaya koyan sorular yer almaktadır.

Futbol Hakemi Sosyal Durum Araştırma Ölçeği içerisinde ise, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunların hakemlikten etkilenme düzeylerine yönelik görüşlerini ortaya koyan ifadeler yer almaktadır. Söz konusu ölçek Albayrak (2011) tarafından geliştirilmiş olup 33 ifadeden oluşmaktadır. Ölçek içerisinde “hakemlerin karşılaştıkları sorunlardan aile boyutuna ilişkin görüşler” (26, 27, 28, 29, 30, 31 ve 33. ifadeler), “hakemlerin çalıştığı ortamlarda yaşadığı sorunlar boyutuna ilişkin görüşler” (7, 12, 14, 15, 17, 19, 20 ve 25. ifadeler), “hakemliğin mesleğe olumsuz yansımaları boyutuna ilişkin görüşler” (2, 3, 4, 5, 6, 9 ve 23. ifadeler), “hakemliğin mesleğe olumlu yansımaları boyutuna ilişkin görüşler” (1, 11, 13, 21, 22, 24 ve 32. ifadeler) ve “hakemlerin mesleklerine odaklanabilmesi boyutuna ilişkin görüşler” (8, 10, 16 ve 18. ifadeler) olmak üzere toplam dört alt boyut yer almaktadır. Alt boyutlar içerisinde yer alan ifadeler, 5’li likert olarak yapılandırılmıştır. İfadelere verilen cevapların katılım düzeyleri için aşağıdaki sınıflama baz alınmıştır (Albayrak ve ark., 2012):

- 1.00- 1.79 Kesinlikle Katılmıyorum;
- 1.80- 2.59 Katılmıyorum;
- 2.60–3.39 Kısmen Katılıyorum;
- 3.40–4.19 Katılıyorum ve
- 4.20–5.00 Kesinlikle Katılıyorum.

Ölçeğin orijinalinde güvenilirlik değerleri ölçeğin tamamında 0,71 olarak tespit edilmiş iken alt boyutların güvenilirlik düzeyi hakemlerin karşılaştıkları sorunlardan aile boyutuna ilişkin görüşlerde 0,72; hakemlerin çalıştığı ortamlarda yaşadığı sorunlar boyutuna ilişkin görüşlerde 0,43; hakemliğin mesleğe olumsuz yansımaları boyutuna ilişkin görüşlerde 0,64; hakemliğin mesleğe olumlu yansımaları boyutuna ilişkin görüşlerde 0,67; hakemlerin mesleklerine odaklanabilmesi boyutuna ilişkin görüşlerde ise 0,40 olarak tespit edilmiştir. Bizim çalışmamızda ölçeğin tamamı için Cronbach’s Alpha katsayısı 0,71 olarak tespit edilmiş iken alt boyutların güvenilirlik düzeyleri sırasıyla 0,74; 0,62; 0,67; 0,66; 0,57 olarak tespit edilmiştir.

3.6. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada ölçeğin uygulanması sonrasında elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS 26 paket programından yararlanılmıştır. Yapılan çözümlemede aşağıdaki teknikler uygulanmıştır:

Araştırmada, Ölçek içerisindeki ifadelerin güvenilirliklerinin tespitinde Cronbach's Alpha; basketbol hakemlerini tanımlayıcı özelliklerinin ortaya konmasında frekans dağılımına; Ölçek içerisinde yer alan alt boyutlara ait ortalama ve standart sapma değerlerinin ortaya konmasında betimsel istatistiklere; basketol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında yaşadıkları sorunlar ile Demografik özelliklerin karşılaştırılmasında ikili değişkenler için Mann-Whitney U testi, ikiden fazla değişkenler için Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi sonucunda ortaya çıkan farklılığın kaynağının tespiti için ise post hoc testlerinden TUKEY Testi kullanılmıştır.

4.BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında, ölçek uygulaması sonrası sonucu elde edilen verilere ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu kısımda öncelikle, basketbol hakemlerini tanımlayıcı bulgulara yer verilmiş, akabinde basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin sonuçlarına yer verilmiştir. Bu kısımda ayrıca, araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan hipotezlerin test sonuçları yer almaktadır.

4.1. Basketbol Hakemlerini Tanımlayıcı Bulgular

Bu kısımda, basketbol hakemlerini tanımlayıcı nitelikte olan yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum ve gelir düzeyine yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.1. Basketbol Hakemlerinin Yaşlarına Göre Dağılımları

	N	%
27 yaş ve altı	48	34,8
28-32 yaş	46	33,3
33 yaş ve üstü	44	31,9
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin yaş değerlerine göre dağılımları incelendiğinde araştırmaya katılan 138 basketbol hakeminin 48'inin (%34,8) 27 yaş ve altında olduğu, 46'sının (%33,3) 28-32 yaş aralığında ve 44'ünün (%31,9) 33 yaş ve üstünde olduğu görülmüştür.

Tablo 4.2. Basketbol Hakemlerinin Öğrenim Düzeylerine Göre Dağılımları

	N	%
Lise Mezunu	14	10,1
Önlisans ve Lisans Mezunu	108	78,3
Yüksek Lisans Mezunu	16	11,6
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin öğrenim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde araştırmaya katılan 138 basketbol hakeminin 14'ünün (%10,1) lise mezunu olduğu, 108'inin (%78,3) üniversite mezunu olduğu ve 16'sının (%11,6) yüksek lisans mezunu olduğu görülmüştür.

Tablo 4.3. Basketbol Hakemlerinin Cinsiyet Dağılımları

	N	%
Erkek	123	89,1
Kadın	15	10,9
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde araştırmaya katılan 138 basketbol hakeminin 123'ünün (%89,1) erkek olduğu, 15'inin (%10,9) kadın olduğu görülmüştür.

Tablo 4.1. Basketbol Hakemlerinin Klasmanlarına Göre Dağılımları

	N	%
A	13	9,4
B	37	26,8
C	79	57,2
FİBA	9	6,5
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin klasmanlarına yönelik dağılımlarında %9,4'ünün A; %26,8'inin B; %57,2'sinin C ve son olarak %6,5'inin FİBA klasmanında yer aldığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. 2. Basketbol Hakemlerinin Kaç Yıldır Basketbol Hakemliği Yaptıklarına Göre Dağılımları

	N	%
1-2 yıldır	1	0,7
3-5 yıldır	26	18,8

6-9 yıldır	45	32,6
10-14 yıldır	30	21,7
15 yıl üzeri	36	26,1
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin basketbol hakemliği yapma sürelerine göre dağılımları incelendiğinde 138 basketbol hakeminin büyük çoğunluğunun 6-9 yıldır hakemlik yaptığı görülmüştür. Bunu sırasıyla 14 yıl üzeri (%26,1), 10-14 yıl (%21,7) ve 3-5 yıl (%18,8) hakemlik yapanlar takip etmektedir.

Tablo 4.6. Basketbol Hakemlerinin Hakemlik Dışında Çalıştıkları Meslek Dağılımları

	N	%
Evet	109	79,0
Hayır	29	21,0
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin hakemlik dışında çalıştıkları meslek olup olmadığına yönelik dağılımlarda, %79'unun hakemlik mesleği dışında bir meslekte çalıştıkları, %21'inin ise çalışmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.7. Basketbol Hakemlerinin Mesleklerine Göre Dağılımları

	N	%
Çalışmıyorum	25	18,1
Kamuda maaşlı olarak çalışıyorum	50	36,2
Özel sektörde maaşlı olarak çalışıyorum	43	31,2
Serbest meslek	20	14,5
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin mesleklerine göre dağılımları incelendiğinde araştırmaya katılan 138 basketbol hakeminin 25'inin (%18,1) çalışmadığı; 50'sinin (%36,2) kamuda maaşlı olarak çalıştığı; 43'ünün (%31,2) özel sektörde maaşlı olarak çalıştığı ve son olarak 20'sinin (%14,5) serbest meslek olarak çalıştığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. 3. Basketbol Hakemlerinin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımları

	N	%
2000 TL altı	27	19,6
2001-4000 TL	27	19,6
4001-6000 TL	46	33,3
6001-8000 TL	14	10,1
8000 TL üzeri	24	17,4
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin mesleklerindeki aylık gelirlerine göre dağılımları incelendiğinde araştırmaya katılan 138 basketbol hakeminin 27'sinin (%19,6) 2000 TL altı; 27'sinin (%19,6) 2000-4000 TL arasında gelire; 46'sının (%33,3) 4001-6000 TL arasında gelire; 14'ünün (%10,1) 6001-8000 TL arası gelire ve 24'ünün (%17,4) 8000 TL üzerinde gelire sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 4. 4. Basketbol Hakemlerinin Hakemliği Seçme Nedenlerine Göre Dağılımları

	N	%
İlgim olduğu için	79	57,2
Daha önce basketbol oynadığım için	47	34,1
Bana prestij sağladığı için	10	7,2
Ek gelir sağlamak için	2	1,4
Toplam	138	100,0

Basketbol hakemlerinin mesleği seçme nedenlerine bakıldığında, çoğunluğun mesleği ilgisi olduğu seçtiği görülmektedir. Bunun yanında mesleğin en çok tercih edilme nedeninin daha önceden basketbol oynanması olduğu görülmektedir.

Tablo 4. 5. Yaşa Göre Mesleği Seçme Nedeni Dağılımları

		Hakemliği seçme nedeni				
		İlgim	Daha önce	Bana prestij	Topla	
		olduğu	basketbol	ve ek gelir	m	
		için	oynadığım için	sağladığı için		
Yaş	27 yaş ve	N	32	14	2	48
	altı	%	66,7%	29,2%	4,2%	100,0%
	28-32 yaş	N	29	10	7	46
		%	63,0%	21,7%	15,2%	100,0%
	33 yaş ve	N	18	23	3	44
	üstü	%	40,9%	52,3%	6,8%	100,0%
Toplam		N	79	47	12	138
		%	57,2%	34,1%	8,7%	100,0%

Basketbol hakemlerinin yaşlarına göre mesleği seçme nedenlerinin dağılımına bakıldığında, 27 yaş altı ve 28-32 yaş aralığında yer alanların hakemlik mesleğini ilgisi olduğu için seçtiği görülmektedir. Buna karşın 33 yaş ve üstünde olanların hakemlik mesleğini daha önce basketbol oynadığı için seçtiği görülmektedir.

Tablo 4. 6. Cinsiyete Göre Mesleği Seçme Nedeni Dağılımları

		Hakemliği seçme nedeni				
		İlgim	Daha önce	Bana prestij	Topla	
		olduğu	basketbol	ve ek gelir	m	
		için	oynadığım için	sağladığı için		
Cinsiyet	Erkek	N	71	40	12	123
		%	57,7%	32,5%	9,8%	100,0%
	Kadın	N	8	7	0	15
		%	53,3%	46,7%	0,0%	100,0%
Toplam		N	79	47	12	138
		%	57,2%	34,1%	8,7%	100,0%

Basketbol hakemlerinin cinsiyetlerine göre mesleği seçme nedenlerinin dağılımına bakıldığında, erkeklerin hakemlik mesleğini daha çok ilgisi olduğu için seçtiği görülmektedir. Benzer şekilde kadın hakemlerin hakemlik mesleğini ilgisi olduğu için seçtiği görülmektedir.

Tablo 4. 12. Klasmana Göre Mesleği Seçme Nedeni Dağılımları

		Hakemliği seçme nedeni			Toplam
		İlgim olduğu için	Daha önce basketbol oynadığım için	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	
Klasmanınız nedir?	A	N	4	8	13
		%	30,8%	61,5%	7,7%
B	N	20	15	2	37
	%	54,1%	40,5%	5,4%	100,0%
C	N	53	20	6	79
	%	67,1%	25,3%	7,6%	100,0%
FİBA	N	2	4	3	9
	%	22,2%	44,4%	33,3%	100,0%
Toplam	N	79	47	12	138
	%	57,2%	34,1%	8,7%	100,0%

Basketbol hakemlerinin klasmanlarına göre mesleği seçme nedenlerinin dağılımına bakıldığında, A klasmanda yer alanların hakemlik mesleğini daha önceden basketbol oynadığı için seçtiği görülmektedir. Bunun yanında, B ve C klasmanında yer alanların hakemlik mesleğini basketbola ilgisi olduğu için seçtiği görülmektedir. Son olarak FİBA klasmanında yer alanların ise hakemlik mesleğini daha önceden basketbol oynadığı için seçtiği görülmektedir.

4.2. Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaşmış Oldukları Sorunlara İlişkin Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan basketbol hakemlerinin anket uygulamasında yer alan mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar boyutlar halinde aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 4. 13. Basketbol Hakemlerinin Karşılaştıkları Sorunlardan Aile Boyutuna İlişkin Sorunlara Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

	Ortalama	Standart Sapma	N
Uzun süre tebligat almadığımda bunu aileme yansıtırım.	2,36	1,470	138
Üst üste müsabakalara gittiğimde ailemdeki bireylerle sorunlar yaşıyorum.	1,57	0,943	138
Müsabakalara gitmem aile yaşantımı olumsuz etkiler.	1,51	0,848	138
Müsabaka sonrasında medya tarafından eleştirilmem ailemi olumsuz yönde etkiler.	1,69	1,073	138
Hafta içi müsabakalarında görev almam ailemdeki bireylerini olumsuz etkiler.	1,74	1,055	138
Hakem antrenmanlarımı bireysel olarak yapabilmem aile yaşantımı olumlu etkiler.	3,59	1,478	138
Hakemlikte geçirdiğim başarısız bir sezon ailemi olumsuz etkiler.	2,22	1,283	138

Basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunlardan biri olarak aile boyutuna yönelik görüşlere bakıldığında “Üst üste müsabakalara gittiğimde ailemdeki bireylerle sorunlar yaşıyorum.” (Ort.= 1,57); “Müsabakalara gitmem aile yaşantımı olumsuz etkiler.” (Ort.=1,51); “Müsabaka sonrasında medya tarafından eleştirilmem ailemi olumsuz yönde etkiler.” (Ort.=1,69 ve “Hafta içi müsabakalarında görev almam ailemdeki bireylerini olumsuz etkiler.” (Ort.=1,74) ifadelerine katılımcıların kesinlikle katılmıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Bunun yanında “Uzun süre tebligat almadığımda bunu aileme yansıtırım.” (Ort.=2,36) ve “Hakemlikte geçirdiğim başarısız bir sezon ailemi

olumsuz etkiler.” (Ort.=2,22) ifadelerine katılmıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Son olarak “Hakem antrenmanlarımı bireysel olarak yapabilmem aile yaşantımı olumlu etkiler.” (Ort. 3,59) ifadesine katılıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo 4. 14. Basketbol Hakemlerinin Çalıştıkları Ortamlardan Kaynaklı Yaşadığı Sorunlara Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

	Ortalama	Standart Sapma	N
Hafta içi maçlarında görev almam mesleğimi olumsuz etkiliyor.	2,49	1,436	138
Hakemlik yapmama meslektaşlarım olumlu bakarlar.	4,32	0,966	138
Müsabakaya giderken çalıştığım yerden izin almakta sıkıntı yaşıyorum.	2,34	1,380	138
Üst üste maça gittiğimde çalıştığım iş yerinde sorun yaşıyorum.	2,50	1,416	138
Müsabakaya gitmem yaptığım işi olumsuz etkiler.	1,86	1,104	138
Müsabaka görevime gitmem çalıştığım iş yerindeki ücretimi olumsuz etkiler.	1,86	1,227	138
Hakemlik görevi nedeni ile meslektaşlarım tarafından kıskanılıyorum.	3,11	1,338	138

Basketbol hakemlerinin çalıştıkları ortadandan kaynaklı yaşadığı sorunlara yönelik elde edilen sonuçlara bakıldığında “Hafta içi maçlarında görev almam mesleğimi olumsuz etkiliyor.” (Ort.2,49), “Müsabakaya giderken çalıştığım yerden izin almakta sıkıntı yaşıyorum.” (Ort.2,34), “Üst üste maça gittiğimde çalıştığım iş yerinde sorun yaşıyorum.” (Ort.2,50), “Müsabakaya gitmem yaptığım işi olumsuz etkiler.” (Ort.1,86) ve “Müsabaka görevime gitmem çalıştığım iş yerindeki ücretimi olumsuz etkiler” (Ort.1,86) ifadelerine katılımcıların katılmıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Bunun yanında “Hakemlik görevi nedeni ile meslektaşlarım tarafından kıskanılıyorum.” (Ort.=3,11) ifadesine kısmen katılıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Son olarak “Müsabakada

sakatlanmam mesleğimi olumsuz yönde etkiler.” (Ort. 3,51) ifadesine katılıyorum; “Hakemlik yapmama meslektaşlarım olumlu bakarlar.” (Ort.=4,32) ifadesine ise kesinlikle katılıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo 4. 15. Basketbol Hakemlerinde Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Etkisine Yönelik Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar

	Ortalama	Standart Sapma	N
Hakemlik, meslekteki kariyerimi olumsuz etkiler.	1,73	1,111	138
Mesleği ve hakemliği bir arada yaparken zorlanırım.	1,88	1,130	138
Müsabaka sonrası medya tarafından eleştirilmem mesleğimi olumsuz yönde etkiler.	1,67	0,921	138
Hakemlikte yaptığım antrenmanlar mesleğimi olumsuz etkiler.	1,23	0,531	138
Yönettiğim bir müsabakadaki kötü performansımı mesleğime yansıtırım.	1,72	0,904	138
Müsabakada sakatlanmam mesleğimi olumsuz yönde etkiler.	3,51	1,395	138
Hakemlik severek yaptığım bir iştir.	4,92	0,297	138

Basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunlardan biri olarak hakemliğin mesleğe yönelik olumsuz yansımaya yönelik görüşlere bakıldığında “Hakemlik, meslekteki kariyerimi olumsuz etkiler.” (Ort.= 1,79); “Müsabaka sonrası medya tarafından eleştirilmem mesleğimi olumsuz yönde etkiler.” (Ort.=1,67); “Hakemlikte yaptığım antrenmanlar mesleğimi olumsuz etkiler.” (Ort.=1,23); ve “Yönettiğim bir müsabakadaki kötü performansımı mesleğime yansıtırım.” (Ort.1,72) ifadelerine katılımcıların kesinlikle katılmıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Bunun yanında “Mesleği ve hakemliği bir arada yaparken zorlanırım.” (Ort.=1,88) ifadesine katılmıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Son olarak “Müsabakada sakatlanmam mesleğimi olumsuz

yönde etkiler.” (Ort. 3,51) ifadesine katılıyorum; “Hakemlik severek yaptığım bir iştir” (Ort.=4,92) ifadesine ise kesinlikle katılıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo 4. 16. Basketbol Hakemlerinde Hakemlik Mesleğinin Mesleğe Olumlu Yansımalarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

	Ortalama	Standart Sapma	N
Hakemlikle mesleğim uyuşuyor.	3,31	1,629	138
Hakemlikte geliştirdiğim yeteneklerim, mesleki başarımla olumlu etkiler.	4,57	0,734	138
Hakem antrenmanlarının bireysel olarak yapabilme olanağı iş yaşantıma olumlu etkiler	4,17	1,137	138
Hakemlikte başarılı bir sezon geçirdiğimde mesleğim bundan olumlu yönde etkilenir.	4,11	1,242	138
Çalıştığım kurumdaki amirlerimin hakemliğe bakış açısı mesleğimi olumlu etkiler.	4,25	1,066	138
Hakemlik yapmak mesleğimde ayrıcalıklık sağlar.	3,58	1,355	138
Yönettiğim bir müsabakada iyi performansımı aileme yansıtırm.	4,01	1,315	138

Basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunlardan biri olarak hakemliğin mesleğe yönelik olumlu yansımalarına yönelik görüşlere bakıldığında “Hakemlikle mesleğim uyuşuyor.” (Ort.=3,31) ifadesine katılımcıların kısmen katılıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Bunun yanında “Hakem antrenmanlarının bireysel olarak yapabilme olanağı iş yaşantıma olumlu etkiler.” (Ort.=4,17), “Hakemlikte başarılı bir sezon geçirdiğimde mesleğim bundan olumlu yönde etkilenir.” (Ort.=4,11), “Hakemlik yapmak mesleğimde ayrıcalıklık sağlar.” (Ort.=3,58) ve “Yönettiğim bir müsabakada iyi performansımı aileme yansıtırm.” (Ort.=4,01) ifadelerine katılıyorum tarzında cevap

verdikleri görülmüştür. Son olarak “Çalıştığım kurumdaki amirlerimin hakemliğe bakış açısı mesleğimi olumlu etkiler.” (Ort.=4,25) ifadesine kesinlikle katılıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo 4. 7. Basketbol Hakemlerinin Hakemlik Mesleğine Odaklanabilme Durumuna İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar

	Ortalama	Standart Sapma	N
Hakemlik, mesleğime bakış açımı olumsuz etkiler.	1,48	0,930	138
Müsabaka dönüşünde işime odaklanabilirim.	4,19	1,438	138
Maç tebligatı beklediğim zamanlarda tebligat gelmediğinde mesleğime odaklanabilirim.	3,46	1,581	138
Bir müsabakaya atanmamdan sonra o hafta mesleğime konsantre olabilirim.	3,57	1,661	138

Basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunlardan biri olarak hakemlik mesleğine odaklanabilme durumuna yönelik görüşlere bakıldığında “Hakemlik, mesleğime bakış açımı olumsuz etkiler.” (Ort.=1,48) ifadesine katılımcıların kesinlikle katılmıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür. Bunun yanında “Müsabaka dönüşünde işime odaklanabilirim.” (Ort.=4,19), “Maç tebligatı beklediğim zamanlarda tebligat gelmediğinde mesleğime odaklanabilirim.” (Ort.=3,46) ve “Bir müsabakaya atanmamdan sonra o hafta mesleğime konsantre olabilirim.” (Ort.=3,57) ifadelerine katılıyorum tarzında cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo 4. 8. Ölçeklerde Yer Alan Boyutların Tanımlayıcı Bulguları

	N	Ortalama	Standart Sapma
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	138	2,91	0,360
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	138	2,10	0,746

Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	138	2,65	0,429
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	138	2,64	0,737
Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	138	4,00	0,709
Mesleğe Odaklanabilmeye İlgili Yaşanan Sorunlar	138	3,43	0,566

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlara ait tanımlayıcı bulgulara bakıldığında aile ile ilgili yaşanan sorunlara genel anlamda “katılmıyorum”, çalışılan ortamdan kaynaklı sorunlar ve hakemliğin mesleğe olumsuz yansımasına yönelik sorunlarda “kısmen katılıyorum”; hakemliğin mesleğe olumlu yansımasına yönelik sorunlar ile mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşan sorunlara “katılıyorum” tarzında cevap verdikleri ortaya çıkmıştır.

4.3. Araştırma Hipotezlerinin Sınanması

Bu kısımda araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan hipotez test sonuçları yer almaktadır. Elde edilen sonuçlarda, anlamlılık düzeyi 0,05 olarak baz alınmıştır.

Tablo 4. 9. Yaşa Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

	Yaşınız?	N	Sıralı Ortalama	Kruskal Wallis H	p
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	27 yaş ve altı	48	62,19	2,489	,29
	28-32 yaş	46	74,03		
	33 yaş ve üstü	44	72,74		
	Toplam	138			
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	27 yaş ve altı	48	63,44	1,772	,41
	28-32 yaş	46	73,79		
	33 yaş ve üstü	44	71,63		
	Toplam	138			

Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	27 yaş ve altı	48	63,31	2,592	,27
	28-32 yaş	46	69,11		
	33 yaş ve üstü	44	76,66		
	Toplam	138			
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımaya Yönelik Yaşanan Sorunlar	27 yaş ve altı	48	66,55	0,703	,70
	28-32 yaş	46	73,33		
	33 yaş ve üstü	44	68,72		
	Toplam	138			
Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansımaya Yönelik Yaşanan Sorunlar	27 yaş ve altı	48	63,09	2,217	,33
	28-32 yaş	46	75,23		
	33 yaş ve üstü	44	70,50		
	Toplam	138			
Mesleğe Odaklanabilmeye İlgili Yaşanan Sorunlar	27 yaş ve altı	48	66,93	3,452	,18
	28-32 yaş	46	63,67		
	33 yaş ve üstü	44	78,40		
	Toplam	138			

Basketbol hakemlerinin yaşları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu kısımda aile ile ilgili sorunlar, çalışılan ortamdan kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaya yönelik sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. 10. Öğrenim Düzeyine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

			Öğrenim	N	Sıralı	Kruskal	P
			Düzeyiniz?		Ortalama	Wallis H	
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar		Lise Mezunu		14	62,32	0,908	,64
		Ön Lisans ve Lisans Mezunu		108	71,19		
		Yüksek Lisans Mezunu		16	64,38		
		Toplam		138			

Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	Lise Mezunu	14	55,89	1,859	,40
	Önlisans ve Lisans Mezunu	108	71,31		
	Mezunu				
	Yüksek Lisans Mezunu	16	69,19		
	Toplam	138			
Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	Lise Mezunu	14	69,11	0,204	,90
	Önlisans ve Lisans Mezunu	108	68,93		
	Mezunu				
	Yüksek Lisans Mezunu	16	73,72		
	Toplam	138			
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımalarına Yönelik Yaşanan Sorunlar	Lise Mezunu	14	42,29	7,295	,03
	Önlisans ve Lisans Mezunu	108	72,83		
	Mezunu				
	Yüksek Lisans Mezunu	16	70,84		
	Toplam	138			
Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansımalarına Yönelik Yaşanan Sorunlar	Lise Mezunu	14	90,89	6,229	,44
	Önlisans ve Lisans Mezunu	108	68,90		
	Mezunu				
	Yüksek Lisans Mezunu	16	54,81		
	Toplam	138			
Mesleğe Odaklanabilmeye İlgili Yaşanan Sorunlar	Lise Mezunu	14	80,25	2,190	,33
	Önlisans ve Lisans Mezunu	108	66,90		
	Mezunu				

Yüksek Lisans	16	77,63
Mezunu		
Toplam	138	

Basketbol hakemlerinin eğitim düzeyleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasındaki farklılığın tespitine yönelik yapılan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, aile ile ilgili sorunlar, çalışılan ortamdan kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarına yönelik sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeyeyle ilgili yaşanan sorunlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik yaşanan sorunlar ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu kısımda meydana gelen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespit edilmesi amacıyla TUKEY çoklu karşılaştırma test yöntemine başvurulmuş olup elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. 11. Öğrenim Düzeyine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları

	Öğrenim Düzeyiniz?	Alt Gruplar	Ortalamalar Farkı	p
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımalarına Yönelik Yaşanan Sorunlar	Lise Mezunu	Üniversite Mezunu	-,571*	,017

* Ortalamalar farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Basketbol hakemlerinin hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik yaşadıkları sorunların eğitim düzeyine göre çoklu karşılaştırma test sonucunda lise mezunu olanlarla üniversite mezunu olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 12. Cinsiyete Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Cinsiyetini z?	N	Sıralı Ortalama	Sıralar Toplamı	Mann-Whitney U	P
Mesleki ve Aile Yaşantısında Erkek	123	69,39	8535,00	909,000	,9

Karşılaşılan Sorunlar							3
		Kadın	15	70,40	1056,00		
		Toplam	138				
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar							8
		Erkek	123	69,28	8521,50	895,500	,
		Kadın	15	71,30	1069,50		
		Toplam	138				5
Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar							0
		Erkek	123	71,63	8811,00	660,000	,
		Kadın	15	52,00	780,00		
		Toplam	138				7
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar							3
		Erkek	123	70,24	8639,50	831,500	,
		Kadın	15	63,43	951,50		
		Toplam	138				5
Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar							7
		Erkek	123	67,31	8279,50	653,500	,
		Kadın	15	87,43	1311,50		
		Toplam	138				0
Mesleğe Odaklanabilmeye İlgili Yaşanan Sorunlar							4
		Erkek	123	68,79	8461,00	835,000	,
		Kadın	15	75,33	1130,00		
		Toplam	138				5

Basketbol hakemlerinin cinsiyetleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasındaki farklılığın tespitine yönelik yapılan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, aile ile ilgili sorunlar, çalışılan ortamdan kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımasına yönelik

sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. 13. Klasmana Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

			Klasmanınız nedir?	N	Sıralı Ortalama	Kruskal Wallis H	P
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	A			13	77,54	1,602	,66
	B			37	73,96		
	C			79	65,99		
	FİBA			9	70,39		
	Toplam			138			
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	A			13	73,58	1,044	,79
	B			37	68,82		
	C			79	67,83		
	FİBA			9	81,06		
	Toplam			138			
Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	A			13	82,08	2,071	,56
	B			37	70,62		
	C			79	66,22		
	FİBA			9	75,50		
	Toplam			138			
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımalarına Yönelik Yaşanan Sorunlar	A			13	59,46	6,416	,09
	B			37	73,93		
	C			79	72,37		
	FİBA			9	40,61		
	Toplam			138			
Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansımalarına Yönelik Yaşanan Sorunlar	A			13	78,42	3,079	,38
	B			37	71,35		
	C			79	65,32		
	FİBA			9	85,67		
	Toplam			138			

Mesleğe	A	13	84,35	3,218	,36
Odaklanabilmeye	B	37	72,95		
İlgili Yaşanan	C	79	66,68		
Sorunlar	FİBA	9	58,61		
	Toplam	138			

Basketbol hakemlerinin klasmanları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasındaki farklılığın tespitine yönelik yapılan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, aile ile ilgili sorunlar, çalışılan ortamdan kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar ile görev yapılan klasman arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. 14. Basketbol Hakemliği Yapma Süresine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

	Kaç yıldır basketbol hakemisiniz?	N	Sıralı Ortalama	Kruskal Wallis H	P
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	3-5 yıldır	27	57,94	3,337	,34
	6-9 yıldır	45	71,58		
	10-14 yıldır	30	76,63		
	14 yıl üzeri	36	69,63		
	Toplam	138			
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	3-5 yıldır	27	66,11	0,884	,83
	6-9 yıldır	45	69,14		
	10-14 yıldır	30	75,20		
	14 yıl üzeri	36	67,74		
	Toplam	138			
Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	3-5 yıldır	27	49,43	8,731	,03
	6-9 yıldır	45	75,31		
	10-14 yıldır	30	71,77		
	14 yıl üzeri	36	75,40		
	Toplam	138			

Hakemliğin	Mesleğe	3-5 yıldır	27	58,83	6,310	,10
Olumsuz	Yansımalarına	6-9 yıldır	45	73,24		
Yönelik	Yaşanan	10-14 yıldır	30	81,85		
Sorunlar		14 yıl üzeri	36	62,53		
		Toplam	138			
Hakemliğin	Mesleğe	3-5 yıldır	27	79,24	4,831	,19
Olumlu	Yansımalarına	6-9 yıldır	45	66,96		
Yönelik	Yaşanan	10-14 yıldır	30	58,22		
Sorunlar		14 yıl üzeri	36	74,78		
		Toplam	138			
Mesleğe		3-5 yıldır	27	56,89	8,156	,28
Odaklanabilmeye		6-9 yıldır	45	62,91		
İlgili Yaşanan Sorunlar		10-14 yıldır	30	81,38		
		14 yıl üzeri	36	77,29		
		Toplam	138			

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile hakemlik yapma süresi arasındaki farklılığın tespitine yönelik yapılan analizde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu kısımda ayrıca, basketbol hakemlerinin aile ile ilgili yaşadıkları sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar ile hakemlik yapma süresi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bununla beraber, çalışılan ortamdan kaynaklı sorunlar ile hakemlik yapma süresi arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılıkta 14 yıl ve üzerinde hakemlik yapanların bu alanda yaşadığı sorunların daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Çalışılan ortamdan kaynaklı yaşanan sorunların hakemlik yapma süresine göre karşılaştırılmasında ortaya çıkan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti amacıyla başvurulan TUKEY çoklu karşılaştırma test sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. 15. Basketbol Hakemliği Yapma Süresine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları

Kaç yıldır basketbol hakemisiniz?	Alt Gruplar	Ortalamalar Farkı	P
6-9 yıldır	3-5 yıldır	,282*	,33

* Ortalamalar farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Basketbol hakemlerinin çalıştıkları ortamdaki kaynaklı sorunları ile hakemlik yapma süresi arasındaki çoklu karşılaştırma test sonucunda 6-9 yıldır basketbol hakemliği yapanlar ile 3-5 yıldır basketbol hakemliği yapanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 16. Hakemlik Dışında Çalışma Durumuna Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Hakemlik haricinde çalıştığınız bir mesleğiniz var mı?	N	Sıralı Ortalam a	Sıralar Toplamı	Mann-Whitney U	P	
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	Evet Hayır Toplam	109 29 138	72,13 59,62	7862,00 1729,00	1294,000	,13
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	Evet Hayır Toplam	109 29 138	69,68 68,81	7595,50 1995,50	1560,500	,92
Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	Evet Hayır Toplam	109 29 138	70,03 67,50	7633,50 1957,50	1522,500	,76
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	Evet Hayır Toplam	109 29 138	73,24 55,43	7983,50 1607,50	1172,500	,03

Hakemliğin	Evet	109	69,23	7546,50	1551,500	,88
Mesleğe	Olumlu	Hayır	29	70,50	2044,50	
Yansımasına	Toplam		138			
Yönelik	Yaşanan					
Sorunlar						
Mesleğe	Evet	109	74,59	8130,00	1026,000	,00
Odaklanabilmeye	Hayır	29	50,38	1461,00		
İlgili	Yaşanan	Toplam		138		
Sorunlar						

Basketbol hakemlerinin hakemlik dışında herhangi bir işte çalışıp çalışmadıklarına göre mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunların karşılaştırılmasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, basketbol hakemlerinin aile ile ilgili yaşadığı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu yansımasına yönelik sorunlar ile hakemlik dışında herhangi bir işte çalışıp çalışmadığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Basketbol hakemlerinin hakemlik dışında herhangi bir işte çalışıp çalışmadıkları ile hakemlik mesleğinin olumsuz yansımasına yönelik sorunlar ile mesleğe odaklanabilmeye ilgili sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılıkta hakemlik dışında çalışanların söz konusu alanlarda yaşadıkları sorunların yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 17. Mesleğe Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

	Mesleğiniz?	N	Sıralı Ortalama	Kruskal Wallis H	P
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	Çalışmıyorum	25	53,80	8,442	,04
	Kamuda	50	78,17		
	maaşlı olarak çalışıyorum				
	Özel sektörde maaşlı olarak	43	73,95		

		çalışıyorum				
		Serbest	20	57,88		
		meslek				
		Toplam	138			
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	Çalışmıyorum	25	62,76	2,423	,49	
	Kamuda	50	74,38			
	maaşlı olarak çalışıyorum					
	Özel sektörde	43	65,06			
	maaşlı olarak çalışıyorum					
	Serbest	20	75,28			
	meslek					
	Toplam	138				
Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	Çalışmıyorum	25	68,30	1,011	,80	
	Kamuda	50	73,93			
	maaşlı olarak çalışıyorum					
	Özel sektörde	43	66,48			
	maaşlı olarak çalışıyorum					
	Serbest	20	66,43			
	meslek					
	Toplam	138				
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	Çalışmıyorum	25	58,32	12,254	,01	
	Kamuda	50	75,84			
	maaşlı olarak çalışıyorum					
	Özel sektörde	43	79,19			
	maaşlı olarak çalışıyorum					
	Serbest	20	46,80			

		meslek			
		Toplam	138		
Hakemliğin		Çalışmıyorum	25	61,88	6,117 ,11
Mesleğe	Olumlu	Kamuda	50	76,04	
Yansımasına		maaşlı olarak			
Yönelik	Yaşanan	çalışıyorum			
Sorunlar		Özel sektörde	43	73,90	
		maaşlı olarak			
		çalışıyorum			
		Serbest	20	53,23	
		meslek			
		Toplam	138		
Mesleğe		Çalışmıyorum	25	48,70	8,645 ,03
Odaklanabilmeye		Kamuda	50	72,89	
İlgili	Yaşanan	maaşlı olarak			
Sorunlar		çalışıyorum			
		Özel sektörde	43	75,87	
		maaşlı olarak			
		çalışıyorum			
		Serbest	20	73,33	
		meslek			
		Toplam	138		

Basketbol hakemlerinin mesleklerine göre, mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasındaki farklılığın tespitine yönelik yapılan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıkta elde edilen ortalama değer, kamuda maaşlı olarak çalışanlarda yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Basketbol hakemlerinin aile ve çalışılan ortamdan kaynaklı sorunların meslek değişkenine göre karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş iken hakemliğin mesleğe olumsuz yansımasına yönelik sorunların anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Ortaya çıkan farklılıkta kamuda maaşlı olarak çalışanlarda hakemliğin

mesleğe olumsuz yansımaya yönelik yaşanan sorunların daha yüksek olduğu kaydedilmiştir. Hakemlerin mesleklerine odaklanabilmeye ilgili yaşadığı sorunların meslek değişkenine göre karşılaştırılmasında da benzer şekilde anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılıkta özel sektörde çalışanların odaklanabilmeye ilgili daha fazla sorun yaşadığı tespit edilmiştir.

Hakemlerin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar, hakemliğin mesleğe olumsuz yansımaya yönelik sorunlar ve son olarak mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar ile meslek değişkeni arasındaki farklılıkta, söz konusu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun ortaya konması amacıyla başvurulmuş Tukey test sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4. 18. Mesleğe Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları

Bağımlı Değişken	Mesleğiniz?	Alt Gruplar	Ortalamalar Farkı	p
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	Kamuda maaşlı olarak çalışıyorum	Çalışmıyorum	,217*	,013
		Serbest meslek	,198*	,036
Hakemliğin Olumsuz Yönelik Sorunlar	Mesleğe Yansımaya Yaşanan	Serbest meslek	,501*	,009
		Kamuda maaşlı olarak çalışıyorum	,544*	,006
Mesleğe Odaklanabilmeye İlgili Yaşanan Sorunlar	Çalışmıyorum	Kamuda maaşlı olarak çalışıyorum	,305*	,027
		Özel sektörde maaşlı olarak çalışıyorum	,318*	,025
		Serbest meslek	,380*	,025

* Ortalamalar farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Meslek değişkenine göre, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunların çoklu karşılaştırma test sonucunda kamuda maaşlı olarak çalışanlarla, çalışmayan ve serbest meslek olarak çalışanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Hakemliğin mesleğe olumsuz yansımaya yönelik sorunlarda, serbest meslek olarak çalışanlarla kamuda çalışanlar ve özel sektörde maaşlı olarak çalışanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Hakemlerin mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşadıkları sorunların meslek değişkenine göre yapılan çoklu karşılaştırma test sonucunda ise çalışmayanlarla kamuda çalışanlar ve özel sektörde maaşlı olarak çalışanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 19. Aylık Gelir Düzeyine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

	Kendi mesleğinizde aylık geliriniz?	N	Sıralı Ortalama	Kruskal Wallis H	P
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	2000 TL altı	27	55,91	4,543	,34
	2000-4000 TL	27	72,39		
	4001-6000 TL	46	70,35		
	6001-8000 TL	14	80,11		
	8000 TL üzeri	24	73,73		
	Toplam	138			
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	2000 TL altı	27	64,87	3,802	,43
	2000-4000 TL	27	67,81		
	4001-6000 TL	46	64,89		
	6001-8000 TL	14	84,54		
	8000 TL üzeri	24	76,67		
		Toplam	138		
Çalışılan Ortamdan	2000 TL altı	27	68,11	2,049	,73

Kaynaklı Sorunlar	2000-4000 TL	27	60,98		
	4001-6000 TL	46	73,36		
	6001-8000 TL	14	68,00		
	8000 TL üzeri	24	74,13		
	Toplam	138			
Hakemliğin	2000 TL altı	27	57,04	10,798	,03
Mesleğe Olumsuz Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	2000-4000 TL	27	69,54		
	4001-6000 TL	46	78,91		
	6001-8000 TL	14	86,68		
	8000 TL üzeri	24	55,42		
	Toplam	138			
Hakemliğin	2000 TL altı	27	61,72	4,631	,33
Mesleğe Olumlu Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	2000-4000 TL	27	82,80		
	4001-6000 TL	46	66,78		
	6001-8000 TL	14	63,68		
	8000 TL üzeri	24	71,90		
	Toplam	138			
Mesleğe Odaklanabilmeye İlgili Yaşanan Sorunlar	2000 TL altı	27	54,57	6,195	,19
	2000-4000 TL	27	75,17		
	4001-6000 TL	46	68,54		
	6001-8000 TL	14	72,86		
	8000 TL üzeri	24	79,79		
	Toplam	138			

Yukarıdaki tablo, gelir düzeyi ile mesleki ve aile yaşantısında karşılaşılan sorunlar arasındaki farklılığın tespitine yönelik yapılan test sonuçlarını göstermektedir. Buna göre, mesleki ve aile yaşantısında karşılaşılan sorunların gelir düzeyine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Hakemlerin aile, çalışılan ortam kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu yansıması ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunların gelir düzeyine göre farklılaşmadığı buna karşın hakemliğin mesleğe olumsuz yansımasına yönelik sorunların

gelir düzeyine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu kısımda, anlamlı farklılığın görüldüğü hakemliğin mesleğe olumsuz yansımaları ile ilgili sorunlarda gelire düzeyine göre anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti amacıyla çoklu karşılaştırma test yöntemlerinden TUKEY yöntemine başvurulmuş olup elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. 20. Aylık Gelir Düzeyine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları

Kendi mesleğinizde aylık geliriniz?	Alt Gruplar	Ortalamalar Farkı	p
2000 TL altı	4001-6000 TL	,353*	,046
	6001-8000 TL	,489*	,042
8000 TL üzeri	4001-6000 TL	,417*	,023
	6001-8000 TL	,554*	,024

* Ortalamalar farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Katılımcıların gelir düzeylerine göre hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına ilişkin yaşanan sorunlarda, aylık ortalama geliri 2000 TL altında olanlarla 4001-6000 TL ve 6001-8000 TL arasında gelire sahip olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 8000 TL üzerinde gelire sahip olanların hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik görüşleri ile 4001-6000 TL ve 6001-8000 TL arasında gelire sahip olanların hakemliğin mesleğe olumsuz yansımaları boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 21. Hakemliği Seçme Nedenine Göre Basketbol Hakemlerinin Mesleki Ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunların Karşılaştırılması

Hakemliği seçme nedeniniz?	N	Sıralı Ortalama	Kruskal Wallis H	P	
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	İlgim olduğu için	79	63,28	7,749	,02
	Daha önce basketbol oynadığım için	47	73,06		
	Bana prestij ve ek gelir	12	96,46		

		sağladığı için			
		Toplam			
Aile İle İlgili Yaşanan Sorunlar	İlgim olduğu için	79	64,73	4,533	,10
	Daha önce basketbol oynadığım için	47	72,30		
	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	12	89,96		
		Toplam			
		138			
Çalışılan Ortamdan Kaynaklı Sorunlar	İlgim olduğu için	79	67,70	0,584	,75
	Daha önce basketbol oynadığım için	47	70,73		
	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	12	76,54		
		Toplam			
		138			
Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	İlgim olduğu için	79	67,47	0,516	,77
	Daha önce basketbol oynadığım için	47	71,69		
	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	12	74,25		
		Toplam			
		138			
Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansımasına Yönelik Yaşanan Sorunlar	İlgim olduğu için	79	63,55	7,271	,03
	Daha önce basketbol oynadığım için	47	72,81		
	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	12	95,71		
		Toplam			
		138			
Mesleğe Odaklanabilmeye İlgili Yaşanan Sorunlar	İlgim olduğu için	79	66,25	1,286	,53
	Daha önce basketbol oynadığım için	47	74,29		
	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	12	72,17		
		Toplam			
		138			

Yukarıdaki tablo, basketbol hakemlerinin hakemliği seçme nedeni ile mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar arasındaki farklılığın tespitine yönelik sonuçları göstermektedir. Buna göre, mesleki ve aile yaşantısında karşılaşılan sorunlar ve hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarına yönelik sorunlarda, mesleği seçme nedenine göre 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna karşında diğer alt boyutlarda yaşanan sorunlar bağlamında mesleği seçme nedenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Bu kısımda, anlamlı farklılığın görüldüğü değişkenlerde, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti amacıyla çoklu karşılaştırma test yöntemlerinden TUKEY yöntemine başvurulmuş olup elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. 22. Hakemliği Seçme Nedenine Göre Çoklu Karşılaştırma Test Sonuçları

Bağımlı Değişken	Hakemliği seçme nedeniniz?	Alt Gruplar	Ortalamalar Farkı	p
Mesleki ve Aile Yaşantısında Karşılaşılan Sorunlar	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	İlgim olduğu için	,264*	,017
Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansımalarına Yönelik Yaşanan Sorunlar	Bana prestij ve ek gelir sağladığı için	İlgim olduğu için	,597*	,006

* Ortalamalar farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Katılımcıların hakemliği seçme nedenine göre mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlara yönelik yapılan Tukey testi sonucunda, hakemliği “bana prestij ve ek gelir sağladığı için” seçenlerle “ilgim olduğu için” seçenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar bağlamında yapılan Tukey testi sonucunda hakemliği “bana prestij ve ek gelir sağladığı için” seçenlerle “ilgim olduğu için” seçenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

6.TARTIŞMA

Bu araştırma, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Araştırmada elde edilen bulguda, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlara ait ortalamasının 2,91 olduğu tespit edildi. Küçükbiş ve arkadaşlarının (2019) çalışmasında ise bu oran 2,65 olarak tespit edilmiştir. Buna göre, basketbol hakemlerinin mesleki ve ailevi yaşantılarında pek fazla sorun yaşamadıkları yorumunda bulunulabilir.

Araştırmamızda basketbol hakemlerinin aile ile ilgili yaşadıkları sorunlara yönelik görüşlerde, en düşük ifadenin “Müsabakalara gitmem aile yaşantımı olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek ifadenin “Hakem antrenmanlarımı bireysel olarak yapabilmem aile yaşantımı olumlu etkiler.” ifadesine ait olduğu tespit edildi. Elde edilen bu sonuçlar, basketbol hakemlerinin hakemlik mesleğinin aileleri tarafından sorun olarak görülmediğini göstermektedir. Albayrak ve arkadaşlarının (2012) yaptıkları çalışmada aile ilgili yaşanan sorunlarda en düşük katılımın “Müsabakalara gitmem aile yaşantımı olumsuz etkiler.” ifadesi ile en yüksek katılımın ise “Yönettiğim bir müsabakadaki iyi performansımı aileme yansıtırım.” ifadesiyle sağlandığı tespit edildi. Elde edilen bu sonuçlar, basketbol hakemlerini aile yaşantılarında ciddi bir sorun yaşamadıklarını göstermektedir. Sülün’ün (2013) çalışmasında, basketbol hakemlerinin hakemlik mesleğine bakış açılarının büyük çoğunluğunda olumlu (%87,8) olduğu gözlenmiştir.

Araştırmamızda basketbol hakemlerinin çalıştıkları ortamdan kaynaklı yaşadığı sorunlara yönelik katılım düzeyinin en düşük olduğu ifadenin “Müsabakaya gitmem yaptığım işi olumsuz etkiler.” ve “Müsabaka görevime gitmem çalıştığım iş yerindeki ücretimi olumsuz etkiler” ifadelerine; en yüksek olduğu ifadenin ise “Hakemlik yapmama meslektaşlarım olumlu bakarlar.” ifadesine ait olduğu tespit edildi. Bu sonuçlar, araştırmaya katılanların hakemlik mesleklerinin çalışılan işyeri tarafından sorun olarak görülmediğini göstermektedir. Albayrak ve arkadaşlarının (2012) çalışmasında çalışılan

ortamdan kaynaklı sorunlara ait görüşlere yönelik en düşük katılımın “Müsabaka görevlerine gitmem çalıştığım iş yerindeki ücretimi olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek katılımın ise “Hakemlik yapmama meslektaşlarım olumlu bakarlar.” ifadesine ait olduğu tespit edildi.

Araştırmamızda, hakemliğin mesleğe yönelik olumsuz yansımasıyla ilgili sorunlarda en düşük düzeyli ifadenin “Hakemlikte yaptığım antrenmanlar mesleğimi olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek düzeyli ifadenin ise “Hakemlik severek yaptığım bir iştir” ifadesine ait olduğu tespit edildi. Albayrak ve arkadaşlarının (2012) çalışmasında en düşük katılımın “Hakemlikte yaptığım antrenmanlar mesleğimi olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek katılımın ise “Hakemliği ve mesleğimi uzun yıllar bir arada yapabilirim.” ifadesine ait olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızda, hakemliğin mesleğe yönelik olumlu yansımasına yönelik görüşlerde en düşük katılımın “Hakemlikle mesleğim uyuşuyor.” ifadesine; en yüksek katılımın ise “Çalıştığım kurumdaki amirlerimin hakemliğe bakış açısı mesleğimi olumlu etkiler.” ifadesine ait olduğu tespit edildi. Albayrak ve arkadaşlarının (2012) çalışmasında ise bu boyutta en düşük katılımın “Hakemlikle mesleğim uyuşuyor.” ifadesine; en yüksek katılımın ise “Hakemlikte geliştirdiği yeteneklerim, mesleki başarıyı olumlu etkiler.” ifadesine ait olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızda, hakemlik mesleğine odaklanabilme durumuna yönelik görüşlerde en düşük katılımın “Hakemlik, mesleğime bakış açımı olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek katılımın ise “Müsabaka dönüşünde işime odaklanabilirim.” ifadesine ait olduğu tespit edildi. Albayrak ve arkadaşlarının (2012) çalışmasında da benzer sonuçların olduğu raporlanmıştır.

Basketbol hakemlerinin cinsiyetleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Bunun yanında, basketbol hakemlerinin aile ile ilgili, çalıştıkları ortamdan kaynaklı, basketbol hakemliğinin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımasıyla ilgili sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili sorunlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, araştırmaya katılan hakemlerin büyük çoğunluğunun erkek olmasıyla açıklanabilir. Uğurlu'nun (2017)

yaptığı çalışmada, antrenörlerin cinsiyetleri bağlamında iş-aile çatışması düzeylerinde farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, basketbol hakemlerinin aile ile ilgili yaşadıkları sorunlar, çalıştıkları ortamdaki kaynaklı sorunlar hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarına yönelik sorunlar ve hakemlik mesleğine odaklanabilmeyeyle ilgili yaşanan sorunlarda ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı buna karşın hakemlik mesleğinin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik sorunlarda eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılıkta üniversite mezunu olanların hakemlik mesleğinin olumsuz yansımalarına yönelik görüşler alt boyutundan aldıkları puanın daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Basketbol hakemlerinin yaşları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar, aile ile ilgili sorunlar, çalışılan ortamdaki kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaları ve son olarak mesleğe odaklanabilmeyeyle ilgili sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulguda, basketbol hakemlerinin meslekleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıkta elde edilen ortalama değer, kamuda maaşlı olarak çalışanlarda yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, kamuda çalışan hakemlerin diğer mesleklerde çalışanlara kıyasla aile yaşamına daha az zaman ayırmaları ve bunun da mesleki açıdan tükenmişliği beraberinde getirmesinden kaynaklanmaktadır.

Basketbol hakemlerinin aile ile ilgili yaşadıkları sorunlar, çalıştıkları ortamdaki kaynaklı sorunlar ile meslek değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Küçükbiş ve arkadaşlarının (2019) güreş hakemleri özelinde gerçekleştirdikleri çalışmada da benzer sonuca ulaşılmıştır.

Hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ile mesleğe odaklanabilmeyeyle ilgili yaşanan sorunlar ile meslek arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu kısımda basketbol hakemliğinin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik

sorunlarda, kamuda maaşlı olarak çalışanların mesleğe odaklanabilmeyeyle ilgili yaşanan sorunlarda ise özel sektörde çalışanların yaşadıkları sorunların daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Küçükbiş ve arkadaşlarının (2019) güreş hakemleri özelinde gerçekleştirdikleri çalışmada ise söz konusu sorunlar ile meslek arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Basketbol hakemlerinin klasmanları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Küçükbiş ve arkadaşlarının (2019) yaptıkları çalışmada da benzer sonuca ulaşılmıştır. Işık ve Gümüş (2018) yaptıkları çalışmada uluslararası alanda hakemlik yapanların ulusal hakemlere kıyasla 49 kat daha fazla düzeyde başarılı bir performans sergiledikleri ortaya konmuştur. Polat'ın (2001, s. 5) güreş hakemleri özelinde gerçekleştirdiği çalışmada hakemlerin mesleki yaşamlarında yaşadığı kaygı düzeylerinin hakemlik kategorisine göre farklılaştığı raporlanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulguda, basketbol hakemlerin karşılaştıkları aile ile ilgili sorunlar, çalıştıkları ortamdan kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaya yönelik sorunlar ile görev yapılan klasman arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Küçükbiş ve arkadaşlarının (2019) güreş hakemleri özelinde gerçekleştirdikleri çalışmada da benzer sonuca ulaşılmıştır. Albayrak ve arkadaşlarının (2001, s. 50) futbol hakemlerinde yaşanan mesleki sorunların demografik özelliklere göre karşılaştırılmasının yapıldığı çalışmada, hakemliğin mesleğe olumlu yansımaya yönelik sorunlar ile hakemlik kategorisi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile hakemlik yapma süresi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre, hakemlerin mesleklerini severek yaptıkları ve hakemlik mesleğinde karşılaştıkları sorunları aile ortamına taşımadıkları ifade edilebilir. Lumpi ve Anshel (2012), antrenörlerin içerisinde bulunan pozisyondan ötürü, müsabaka dönemlerinde uzun süreli çalışmaya bağlı olarak aile üyeleriyle geçirilen zamanın azaldığı ve bu tür kişilerin hemen hemen hiçbir lobiye sahip olmadığını ifade etmişlerdir.

Basketbol hakemlerinin aile ile ilgili yaşadıkları sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaya yönelik sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeyeyle ilgili yaşanan

sorunlar ile hakemlik yapma süresi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Küçükbiş ve arkadaşlarının (2019) yaptıkları çalışmada ise hakemlik yapma süresine göre aile ile ilgili yaşanan sorunların anlamlı düzeyde farklılaştığı, buna karşın hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ile mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunların anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Basketbol hakemlerinin çalıştığı ortamdan kaynaklı sorunlar ile hakemlik yapma süreleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılıkta 6-9 yıldır hakemlik yapanların yaşadığı sorunların daha çok olduğu tespit edilmiştir. Küçükbiş ve arkadaşlarının (2019) güreş hakemleri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, hakemlik yapma süresine göre çalışılan ortamdan kaynaklı sorunların anlamlı düzeyde farklılaştığı ve bu farklılıkta 15 yılın üzerinde bir süredir hakemlik yapanların yaşadığı sorunların diğer gruplardan yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Basketbol hakemlerinin hakemlik dışında herhangi bir işte çalışma durumları ile mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar, aile ilgili yaşanan sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarına yönelik sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Buna karşın, basketbol hakemlerinin hakemlik dışında çalışma durumu ile hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılıkta hakemlik dışında çalışanların daha çok sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Ülkemizde yapılan çalışmalara bakıldığında hakemlerin büyük çoğunluğunun hakemliğin yanında ek işte çalıştıkları kaydedilmiştir (Tekin ve ark., 2005, s. 215).

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Hakemlerin aile ile ilgili yaşadıkları sorunlar, çalıştıkları ortamdan kaynaklı yaşanan sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ve son olarak mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi.

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ve hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarına yönelik sorunlarda, mesleği seçme nedenine göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiş iken hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik

sorunlar, aile ilgili sorunlar, çalışılan ortamdan kaynaklı sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

7.SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada yapılan ölçek uygulaması sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşıldı:

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlere ait ortalama değerin 2,91 olduğu tespit edildi. Sonuç olarak, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında pek fazla sorun yaşamadığı ifade edilebilir.

Basketbol hakemlerinin aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlere yönelik katılım düzeyinin en düşük olduğu ifadenin “Müsabakalara gitmem aile yaşantımı olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek olduğu ifadenin “Hakem antrenmanlarımı bireysel olarak yapabilmem aile yaşantımı olumlu etkiler.” ifadesine ait olduğu tespit edildi. Basketbol hakemlerinin çalıştıkları ortadandan kaynaklı yaşadığı sorunlara yönelik katılım düzeyinin en düşük olduğu ifadenin “Müsabakaya gitmem yaptığım işi olumsuz etkiler.” ve “Müsabaka görevime gitmem çalıştığım iş yerindeki ücretimi olumsuz etkiler” ifadelerine; en yüksek olduğu ifadenin “Hakemlik yapmama meslektaşlarım olumlu bakarlar.” ifadesine ait olduğu tespit edildi.

Basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunlardan biri olarak hakemliğin mesleğe yönelik olumsuz yansımaya yönelik görüşlerde en düşük katılımın “Hakemlikte yaptığım antrenmanlar mesleğimi olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek katılımın ise “Hakemlik severek yaptığım bir iştir” ifadesine ait olduğu tespit edildi.

Basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunlardan biri olarak hakemliğin mesleğe yönelik olumlu yansımaya yönelik görüşlerde en düşük katılımın kısmen katılıyorum seçeneğine karşılık gelen “Hakemlikle mesleğim uyuyor.” ifadesine; en yüksek katılımın ise kesinlikle katılıyorum seçeneğine karşılık gelen “Çalıştığım kurumdaki amirlerimin hakemliğe bakış açısı mesleğimi olumlu etkiler.” ifadesine ait olduğu tespit edildi.

Basketbol hakemlerinin karşılaştıkları sorunlardan biri olarak hakemlik mesleğine odaklanabilme durumuna yönelik görüşlerde en düşük katılımın “Hakemlik, mesleğime bakış açımı olumsuz etkiler.” ifadesine; en yüksek katılımın “Müsabaka dönüşünde işime odaklanabilirim.” ifadesine ait olduğu tespit edildi.

Basketbol hakemlerinin cinsiyetleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Hakemlerin aile, çalıştıkları ortamdaki kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşanan sorunlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi.

Hakemlerin aile, çalıştıkları ortam, hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarına yönelik ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili yaşadıkları sorunlar ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Buna karşın hakemliğin mesleğe olumsuz yansımalarına yönelik sorunlar ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Basketbol hakemlerinin yaşları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Basketbol hakemlerinin aile, çalıştıkları ortamdaki kaynaklı sorunlar, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaları ve son olarak mesleğe odaklanabilmeye ilgili sorunlar ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Sonuç olarak, hakemlerin yaşlarına göre mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunları birbirine yakın düzeyde yaşadıkları ifade edilebilir.

Basketbol hakemlerinin meslekleri ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edildi. Basketbol hakemlerinin aile ve çalıştıkları ortamlardan kaynaklı sorunlar ile meslekleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı buna karşın hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaları ve mesleğe odaklanabilmeye ilgili sorunlar ile meslek arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edildi. Bu sonuç, hakemlerinin mesleğin getirdiği zorlukları ailesine yansıtmadığını göstermektedir.

Basketbol hakemlerinin klasmanları ile mesleki ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Bunun yanında, hakemlerin aile, çalıştıkları ortam, hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sorunları ile klasman arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Buna göre,

klasman değişkeni bağlamında, hakemlerin mesleki ve aile yaşantılarında sorun yaşamaya yönelik görüşlerinin birbirine benzer veya yakın olduğu ifade edilebilir.

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile hakemlik yapma süresi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Basketbol hakemlerinin aile ve çalıştıkları ortamla ilgili yaşadıkları sorunların hakemlik yapma süresine göre farklılaştığı tespit edildi. Buna karşın hakemliğin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaları, mesleğe odaklanabilmeyele ilgili yaşanan sorunlar ile hakemlik yapma süresi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Bu kapsamda, hakemlik yapma süresinin mesleki ve aile yaşantısında sorun yaşama üzerinde etkili olmadığı ifade edilebilir.

Basketbol hakemlerinin hakemlik dışında herhangi bir işte çalışıp çalışmadıkları ile mesleki ve aile yaşantısında karşılaşılan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Basketbol hakemlerinin aile ile ilgili, hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarıyla ilgili yaşadıkları sorunlar ile hakemlik dışında herhangi bir işte çalışıp çalışmadığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Buna karşın, hakemliğin mesleğe olumsuz yansımaları ve mesleğe odaklanabilmeyele ilgili yaşanan sorunlar ile hakemlik dışında herhangi bir işte çalışılıp çalışılmadığı arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edildi. Sonuç olarak, çalışma durumunun mesleki ve aile yaşantısında sorun yaşanmada etkili olmadığı ifade edilebilir.

Basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi. Basketbol hakemlerinin aile ile ilgili, çalıştıkları ortamla ilgili, hakemlik mesleğinin mesleğe olumlu ve olumsuz yansımaları ve son olarak mesleğe odaklanabilmeyele ilgili yaşadıkları sorunların gelir düzeyine göre farklılaşmadığı tespit edildi. Buna göre, farklılaşmanın görülmediği alanlarda gelir düzeyi açısından, hakemlerin benzer görüşe sahip olduğu ifade edilebilir.

Basketbol hakemlerinin hakemliği seçme nedeni ile mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu kısımda mesleği seçme nedeni ile hakemliğin mesleğe olumlu yansımalarına yönelik sorunlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu buna karşın diğer alanlarda yaşanan arasında anlamlı

bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, mesleği seçme nedeninin mesleki ve aile yaşantısında sorun yaşamada etkili olduğu ifade edilmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar bağlamında aşağıdaki uygulamaya yönelik öneriler ortaya konmuştur:

- Bu araştırma, mesleki ve aile yaşantısında karşılaşılan sorunlar bağlamında basketbol hakemleri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Gelecekteki araştırmalarda farklı spor dallarında görev yapan hakemler üzerinde yeni çalışmalar yapılabilir.
- Araştırmada elde edilen bulgularda, basketbol hakemlerinin A, B, C ve FIBA klasmanlarında görev yaptığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle, gelecekteki araştırmalarda, sadece belirli tür klasmanda görev yapan basketbol hakemleri üzerinde yeni çalışmalar yapılabilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar bağlamında aşağıdaki araştırmacılara yönelik öneriler ortaya konmuştur:

- Çalışmada, basketbol hakemlerinin mesleki ve aile yaşantısında karşılaştıkları sorunlar ile medeni durum, eşin çalışma durumu ve çocuk sayısı gibi yeni değişkenler bağlamında karşılaşılan sorunların farklılaşp farklılaşmadığı tespit edilebilir.
- Araştırmada, mesleki ve aile yaşantısında yaşanan sorunların tespiti noktasında nicel desenli yöntem tercih edilmiştir. Gelecekteki araştırmalarda, nitel desenli araştırma yöntemi kullanılabilir.

KAYNAKLAR

Adıgüzel, S. N. (2018). Basketbol hakemlerinin fiziksel öz saygıları ile öz yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 129-137.

Akarsu, E. (2016). Türkiye’de Basketbol Klasman Hakemlerinin Siber Mağduriyetleri Ve Farkındalıklarının İncelenmesi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Akgül, A. (2020). Basketbol Klasman Hakemlerinin İletişim Becerilerinin Problem Çözme Süreçleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.

Aksoy, U. (2019). Farklı Klasmanlarda Görev Yapan Futbol Hakemlerinin İletişim Becerileri ve Özgüven Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Aydın İli Örneği), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.

Aktaş, Z. (2003). Profesyonel Erkek Basketbolcuların Sosyal Uyum, Kaygı ve Saldırganlık Düzeyleri ile Maç Başarısı Arasındaki İlişkinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

Albayrak, O. (2011).(a). Futbol hakemlerinin meslek ve aile yaşantılarında karşılaştıkları problemler. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.

Albayrak O. İbiş S. Kayışoğlu N., B. (2012). (b). Futbol Hakemlerinin Meslek ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlar, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14 (1): 75-82.

Albayrak, O., İbiş S., Kayışoğlu N.B. (2012). Futbol hakemlerinin meslek ve aile yaşantılarında karşılaşmış oldukları sorunlar. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 75- 82.

Başkan, M. (2003). Futbol Hakemlerinin Hakemlik Performanslarına Etki Eden Bazı Değişkenlerin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor. ABD. Trabzon.

Baştuğ, G., Duman, S., Akçakoyun, F., Karadeniz, F. (2016). Football referees; stress, selfconfidence, decision making. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5399-5406.

Bayraktar, G., & Tozoğlu, E. (2015). Güreş Sporuna Küreselleşme Sürecinin Etkileri, *Ağri İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 71-92.

Bayraktar, G., &Kuru, E. (2007). Güreş hakemlerinin temel psikolojik ihtiyaçlarının incelenmesi. *Niğe Ömer Halis Demir Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 27-39.

Can, Y., Soyer, F & Yılmaz, F., (2010). Hentbol hakemlerinin iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(2), 113–119.

Cel, A. (1994). Hakemlik psikolojisi. *Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi*, çeviren: Kin A, 1,21-23.

Collina, P. (2004). Benim Oyun Kurallarım, İstanbul.Altın Kitaplar Yayınevi.

Doğu, G. A., Doğan, İ. (2017). Halk oyunları hakemlerinin tükenmişlik düzeyleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 62, 138-145.

Durna, E. (1997). Türkiye’de Futbol ve Hakem, İstanbul, Yıldızlar Matbaacılık.

Egesoy, H. & Ünal H. (2006). Denizli, Kocaeli ve İzmir Bölgesi Futbol Hakemlerinin Sosyo-Ekonomik Durumlarının İncelenmesi, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 2006; Muğla.

Ekmekçi, R. (2008). Basketbol hakemlerinin stres kaynakları ile stresle başa çıkma yöntemlerinin tesbiti ve önleyici yönetsel uygulamaların geliştirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Ekmekçi, R. (2016). Hakemlikte psikolojik hazırlık. Ankara. Detay Yayıncılık.

Epak, (1997). Türkiye Futbol Federasyonu Merkez Hakem Kurulu Hakem ve Gözlemci Rehberi, Türkiye Futbol Federasyonu Yayını, Ankara.

Erdem, T. (2015). Güreş hakemlerinin stres kaynakları ve başa çıkma yöntemleri. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Ergun, B. (1998). Uygulamalı Spor Psikolojisi, Ankara, Bağırhan Yayınevi.

FIBA Resmi Oyun Kuralları Türkiye Basketbol Federasyonu. (2012) :3-80

Fişek, K. (1983). Spor Yönetimi A.Ü. Ankara, Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınları.

Guillén, F., & Feltz, D. L. (2011). A conceptual model of referee efficacy. *Frontiers in psychology*, 2, 25, 1-5.

Güllü, S. Yıldız & S. M. (2019). Stres kaynaklarının futbol hakemlerinin performansına etkisinin incelenmesi, *Spormetre*, 17(1),146-155.

Güner, A.G. (200). Türk A Klasmanı Basketbol Hakemlerinin Vücut Kompozisyon Değerleri ve Reaksiyon Zamanlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hacıcaferoğlu, S. (2013). Futbol klasman hakemlerinin maruz kaldıkları yıldırma (mobbing) davranışlarının incelenmesi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Tezi, Elazığ.

Helsen, W. Bultynck, J. (2001). The Road to Excellence Fitness Training for Top Referees, Catholiek University, Luven, Department of Kinesiology, Belgium.

Isik, O., & Gumus, H. (2018). Evaluation of effective demographic variables in competition performances of Turkish wrestling referees. *Journal of Human Sport and Exercise*, 13(1), 60-71.

Karaçam, A. Pulur, A. (2017). Hakem öz yeterlik ölçeği'nin (HÖYÖ) Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Ömer Halisdemir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 118-128.

Karasar N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara, Nobel Yay. Dağıtım.

Kargün, M., (2011), Futbol hakemlerinin iş tatmini ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Kayışoğlu, B., Günay, M., & Kara, E. (2008). Faal futbol klasman hakemlerinin eğitim süreçlerinin incelenmesi ve beklenti düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 104-112.

Kayışoğlu N. B. (2008). Faal Futbol Klasman Hakemlerinin Eğitim Süreçlerini İncelenmesi ve Beklenti Düzeyleri Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 15- 16.

Keten M. (1993). Türkiye'de Spor. İkinci Baskı İstanbul, Polat Ofset.

Keysan, H. (1998). Sporda etik kaygılar ve aydınlanma, *Türkiye A.S.K.F. Dergisi*, Sayı:85.

Koca, S., Yıldız & S.M. (2018). Futbol hakemlerini strese iten faktörler, iş tatmini ve iş performansı ilişkisinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 195-207.

Küçükyılmaz, H. (2019). Türkiye Futbol Liglerinde Görev Yapan Klasman ve Amatör Hakemlerinin Sürekli Kaygı Durumlarının İncelenmesi (Balıkesir Örneği), Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.

Kürkçü, C., & Uluşar Ü.D. (2016). Classification of movement patterns of soccer referees using K-Means. 24th Signal Processing and Communication Application Conference (SIU), Zonguldak, Turkey.

Lenk, H., (1983). *Eigenleistung*, Edition Interfrom, Zurich.

Lumpkin, K., Anshel, & M.H. (2012). Work addiction among intercollegiate sports coaches. *Journal of Sport Behavior*, 35(4), 406-432.

Orta, L. (2000). Dünya’da ve Türkiye’de Futbol Hakemliğinin Başlangıcı ve Gelişimi Semineri, Onsekiz Mart Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Çanakkale.

Önür, N., Kalaman, S., & Çoban O. (2015). Profesyonel hakemlik bilgi birikimi geliştirme sürecinde futbol hakemlerinin geleneksel ve sosyal medya kullanım pratikleri. *E-journal of Intermedia*, 2(2), 392-410.

Özdayı, N., Uğurlu, & F.M. (2015). Futbol hakemlerinin duygusal zeka ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimleri Dergisi*, 1(1), 31- 39.

Polat, A. (2011). Türkiye’de görev yapan güreş hakemlerinin klasmana göre kaygı durumlarının karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kütahya.

Sayiner, B. Ekmekçi, R. Sözen, D., & Anshel, M (2009). Basketbol hakemlerinin stres kaynakları ve başa çıkma yöntemleri, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, Yıl: 8 Sayı: 15, 27-36.

Schwintz, P. (1990), The Referee and The World of Football, Sports Illustrated, Los Angeles, 44-48.

Sehmy, D. S. (2002). Wrestling and popular culture. CLCWeb: Comparative Literature and Culture, 4(1), 5.

Sevim, Y. (1997). Basketbol Teknik Taktik Antrenman, Tutubay Yayınları, Ankara.

Sülün, Ö. (2013). Futbol Hakemlerinin Öfke Ve Kızgınlık Düzeyleri İle Empatik Eğilim Düzeylerinin Karşılaştırılması, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Karaman.

Syer, J., Connolly, C. (1998). Sporcular İçin Zihinsel Antrenman Rehberi, Çev: Erkan, F., Birinci Baskı, Bargon Yayınevi, Ankara.

Şahin, S. Güllü, S. Karahüseyinoğlu, & M. F. (2016). Futbol hakem ve gözlemcilerinin futbol program ve sunucularına ilişkin bazı görüşleri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (9): 47.926-932.

Uğurlu, A. (2017). Antrenörlerde İşkoliklik ve İş-Aile Çatışması İlişkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Uzunkara, K. (2007). Ankara Bölgesi Basketbol Hakemlerinin Sosyo-Ekonomik Yapısının İncelenmesi ve Hakemliği Seçme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Talimciler, A. (1998). Türkiye’de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji ABD.

Taşmektepli, M. Y. Aydın, İ. Ağaoğlu, S. A., & Öğreten, N. (2004). Farklı Branşlarda Görev Yapan Faal Hakemlerin Maç Öncesi Durumluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Bazı Değişkenlerin Durumluk Kaygılarına Etkileri, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IX, 4: 25 – 40.

Tavşancıl, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

Tekin, A. H., Savucu, Y., & Ramazanoğlu, F. (2005). Klasman ve bölge futbol hakemlerinin sosyoekonomik durumları ve sorunları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 209-217.

Türkmen, H.N. (1998). Çağımızda Medya. ITFF Yayınları, İstanbul.1998.

Tuero, C., Taberner, B., Marquez, S., & Guillen, F. (2002). Análisis de los factores que influyen en la práctica del arbitraje [Analysis of the factors affecting the practice of refereeing]. *SCAPE*, 1(1), 7–16.

Wittgenstein, L., (1967). Philosophische Untersuchungen, Sukirka Verlag, Frankfurt.

Yetim, A., Cengiz, R. (2010). İletişim ve Spor, Berikan Yayınevi, Ankara.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Apaydın, A., (2008). Futbolda hakemlik, <https://ahmetapaydin.com.tr/>. (Erişim Tarihi: 22.11.2020).

TBF (Türkiye Basketbol Federasyonu), "2009 Hakem Yönergesi :15-21" <http://www.tbf.org.tr/docs/default-source/mevzuat/yonergeler/hakem-yonergesi-%282008-2009%29.pdf?sfvrsn=10> (Erişim Tarihi: 31.12.2020).

Tffhgd.(2006). Üst düzey bir hakemin müsabaka hareket analizi ve fiziksel gereklilikleri, 2006; www.tffhgd.org.tr, (Erişim Tarihi: 12.12.2020).

TDK (Türk Dil Kurumu), "Genel Türkçe Sözlük" http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts (Erişim Tarihi: 25.12.2020).

ÖZGEÇMİŞ

<u>Kişisel Bilgiler</u>	
Adı Soyadı	Hakan GEREY
Doğum Yeri ve Tarihi	BURSA/ORHANGAZI 03.04.1990
İletişim Adresi	Yeni Mh. 2066. Sk. B blok daire:4 SAKARYA / Hendek
Telefon	5384779139
E-posta	hgereyy@gmail.com
Eğitim Bilgileri (Tarih Sırasına Göre)	2017- Halen - Kocaeli Üniversitesi- Sağlık Bilimleri Enstitüsü- Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı –Yüksek Lisans 2011-2015 Dumlupınar Üniversitesi BESYO –Beden Eğitimi Öğretmenliği 2004-2007 Orhangazi Çok Programlı Lisesi - BURSA
Mesleki Deneyim İş Yeri Bilgileri	2015- Hendek Orhangazi Anadolu Lisesi –Beden Eğitimi Öğretmeni (halen çalışıyor)
Yabancı Dil Bilgileri	İngilizce
Üye Olduğu Mesleki / Sosyal Kuruluşlar	-
<u>Bilimsel Etkinlikler</u>	
Makaleler*	
Bildiriler	Hakan Gerey;”Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi” Journal of Multidisciplinary Studies in Education Dergisi, Cilt:5 Sayı:2, Yaz-2021
Ödüller	-

EKLER

EK 1: Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 01.10.2020-E.67688

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : 10017888-302.99/
Konu : Etik Kurul Onay İsteği Hk

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 23/09/2020 tarihli, 65738 sayılı ve "Etik Kurul Onay İsteği Hk" konulu yazı

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 30/09/2020 tarih ve 2020/11 nolu toplantısında alınan 13 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Adem ÇAYLAK
Kurul Başkanı

Karar No 13: Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 23/09/2020 tarih ve 65738 sayılı yazısı görüşüldü. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor yüksek lisans programı öğrencisi Hakan GEREY'in, Doç. Dr. Levent ATALI'nın danışmanlığında yaptığı "Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunlar" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapacağı anketin uygulanmasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verildi.

Mevcut Elektronik İmzalar

Prof.Dr. ADEM ÇAYLAK (Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu - Kurul Başkanı) 01.10.2020 10:47

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Umuttepe Yerleşkesi 41580,
Kocaeli
Tel:+90 (262) 303 10 01 Faks:+90 (262) 303 10 33
E-Posta :rekiletam@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağ :http://www.kocaeli.edu.tr

Bilgi için: Pelin ÜNALDI
Raporör
Telefon No: 303 10 49

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 2: Futbol Hakemlerinin Meslek ve Aile Yaşantılarında Karşılaşmış Oldukları Sorunlar Ölçeği

N O	HAKEMLERİN HAKEMLİĞİN MESLEK VE AİLE YAŞANTISINA ETKİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	KATILMA DERECELERİ				
		HİÇ KATILMIYORUM	AZ KATILYORUM	ORTA DÜZEYDE KATILYORUM	ÇOK KATILYORUM	TAMEMEN KATILYORUM
1	Hakemlikle mesleğim uyuyor.	()	()	()	()	()
2	Hafta içi maçlarında görev almam mesleğimi olumsuz etkiler.	()	()	()	()	()
3	Hakemlik yapmama meslektaşlarım olumlu bakarlar.	()	()	()	()	()
4	Müsabakaya giderken çalıştığım yerden izin almakta sıkıntı yaşarım.	()	()	()	()	()
5	Üst üste maça gittiğimde çalıştığım işyerinde sorun yaşarım.	()	()	()	()	()
6	Müsabakaya gitmem yaptığım işi olumsuz etkiler.	()	()	()	()	()
7	Hakemlik meslekteki kariyerimi olumsuz etkiler.	()	()	()	()	()
8	Hakemlik mesleğime bakış açımı olumsuz etkiler	()	()	()	()	()

N O	HAKEMLERİN HAKEMLİĞİN MESLEK VE AİLE YAŞANTISINA ETKİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	KATILMA DERECELERİ				
		HİÇ KATILMIYORUM	AZ KATILYORUM	ORTA DÜZEYDE KATILYORUM	ÇOK KATILYORUM	TAMEMEN KATILYORUM
9	Müsabaka görevlerine gitmem çalıştığım iş yerindeki ücretimi olumsuz etkiler.	()	()	()	()	()
10	Müsabaka dönüşünde işime odaklanabilirim.	()	()	()	()	()
11	Hakemlikle geliştirdiğim yeteneklerim, mesleki başarıyı olumlu etkiler.	()	()	()	()	()
12	Mesleğim ve hakemliği bir arada yaparken zorlanırım.	()	()	()	()	()
13	Hakem antrenmanlarının bireysel olarak yapılabilme olanağı iş yaşantımı olumlu etkiler.	()	()	()	()	()
14	Hakemliği ve mesleğimi uzun yıllar bir arada yapabilirim.	()	()	()	()	()
15	Müsabaka sonrası medya tarafından eleştirilmem mesleğimi olumsuz yönde etkiler.	()	()	()	()	()
16	Maç tebligatı beklediğim zamanlarda tebligat gelmediğinde mesleğime odaklanabilirim.	()	()	()	()	()
17	Hakemlikte yaptığım antrenmanlar mesleğimi olumsuz etkiler.	()	()	()	()	()
18	Bir müsabakaya atanmamdan sonra o hafta mesleğime konsantre olabilirim.	()	()	()	()	()
19	Yönettiğim bir müsabakadaki kötü performansımı mesleğime yansıtırım.	()	()	()	()	()
20	Müsabakada sakatlanmam mesleğimi olumsuz yönde etkiler.	()	()	()	()	()
21	Hakemlikte başarılı bir sezon geçirdiğimde mesleğim bundan olumlu yönde etkilenir.	()	()	()	()	()
22	Çalıştığım kurumdaki amirlerin hakemliğe bakış açısı mesleğimi olumlu etkiler.	()	()	()	()	()
23	Hakemlik görevim nedeniyle meslektaşlarım tarafından kıskanılırım.	()	()	()	()	()
24	Hakemlik yapmak mesleğimde ayrıcalık sağlar	()	()	()	()	()

EK 3: Ölçek izni

Search: bahadirkayisoglu@karabuk.edu.tr

1 ileti dizisinden 1. < >

anket izni hakkında Gelen Kutusu x

hakan GEREY <hgerey@gmail.com> 26 Ağu 2020 Çar 19:28 ☆ ↶ ⋮

Alıcı: bahadirkayisoglu

İyi günler,
hocam, koçaeli üniversitesinde yüksek lisans öğrencisi hakan gerey ben. aynı zamanda sakarya ili hendek ilçesinde beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmaktayım.
Türkiye basketbol federasyonu B klasman hakemi olarak düşük çalışıyorum ve hakemler üzerinde bız tez konusu yapmak istiyordum: sizlerinde daha önce futbol hakemleri üzerinde bir çalışmanız olmuş 2012 yılında "Futbol Hakemlerinin Meslek ve Aile Yaşantılarında Karşılaşmış Oldukları Sorunlar" adlı çalışma. Burada kullanmış olduğunuz anketi basketbol hakemleri üzerinde kullanabilir miyiz?

bahadirkayisoglu@karabuk.edu.tr <bahadirkayisoglu@karabuk.edu.tr> 26 Ağu 2020 Çar 21:03 ☆ ↶ ⋮

Alıcı: ben

İyi günler Hakan, sözkonusu çalışmada geliştirdiğimiz anketi kullanabilirsiniz. Başarılar diliyorum...

Samsung Galaxy akıllı telefonundan gönderildi.

----- Orijinal mesaj -----
Kimden: hakan GEREY <hgerey@gmail.com>
Tarih: 26.08.2020 19:28 (GMT+03:00)
Alıcı: bahadirkayisoglu@karabuk.edu.tr
Konu: anket izni hakkında

...

[ileti kısaldı] [Tüm iletiyi görüntüle](#)

Yanıtla Yönlendir

Anket Çalışması Hk. Gelen Kutusu x

Mhk Sekreteryası 20 Ekim Sal 09:17 ☆ ↶ ⋮

Alıcı: Mhk

Merhaba,

Aşağıda linki bulunan, B Klasmanı Hakemlerimizden Hakan Gerey'in Yüksek Lisans Tez Çalışması kapsamında yapılan anket çalışmasına Merkez Hakem Kurulu nca izin verilmiştir.

Ankete katılımınızı rica ederiz.

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc4YTR6mJoRNQk88CJaZ_WjQJIV1Wm73OySulkBpccgmytQ/viewform

Sekreteryası
Merkez Hakem Kurulu

 TBF	T: +90 212 414 7700 F: +90 212 679 7432 www.tbf.org.tr	TBF Binası 10.VII Caddesi 34020 Zeytinburnu, İSTANBUL, TÜRKİYE
---	--	--

...

[ileti kısaldı] [Tüm iletiyi görüntüle](#)

Tez Denetleme Listesi

Tez, aşağıdaki denetimler yapılarak tamamlanmıştır.

- Kapak ve iç kapak sayfalarında BİLİM UZMANLIĞI ya da DOKTORA şeklinde elde edilen unvanlar yazıldı (Kapak sayfasına danışman adı yazılmamalıdır).
- Kapak sayfasına mezun olunan PROGRAMIN (Anabilim dalının değil) adı yazıldı.
- Tez kapağı sırt kısmına kılavuzda belirtilen çizimde (yazının yönüne dikkat!) ad, program, yıl yazıldı.
- Onay sayfası uygun çizimde hazırlandı (kazanılan unvanlar BİLİM UZMANLIĞI ya da DOKTORA olmalıdır) imzalatıldı (Enstitü Müdürü'nn imzası da gereklidir, imzaların aynı renk kalemle atılmasına dikkat edilmelidir).
- Dizinler kılavuzda belirtildiği gibi sıralandı.
- n sayfalara i, ii, iii şeklinde Roma rakamları konuldu.
- Sayfa numaraları kılavuzda belirtildiği şekilde konuldu.
- Sayfa düzeni kılavuzda belirtildiği şekilde yapıldı.
- Ana metin yazı boyutu 12 olacak biçimde basıldı.
- Dipnot yazı boyutu 10 olacak şekilde basıldı.
- Ana metin satır aralığı 1.5 olacak şekilde yazıldı.
- Kaynaklar abecesel sıralamaya göre yazıldı.
- Kaynak gösterme ilkelerine ve yazım kurallarına uyuldu.
- Ekler kılavuzda belirtildiği gibi verildi.
- Lisansüstü eğitim sırasında yapmış olduğu yayınlar ve bildiriler eklendi.
- Teze ait intihal raporu eklendi.

.../.../2021
Hakan GEREY

İmza

.../.../2021
Doç. Dr. Levent ATALI

İmza